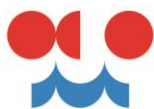

Ministerstvo životního prostředí

VYHODNOCENÍ POVODNÍ V ČERVNU 2013

EKONOMICKÉ DOPADY POVODNÍ
Dílčí zpráva

ČESKÝ
HYDROMETEOROLOGICKÝ
ÚSTAV

VÚV
TGM

Zadavatel: Ministerstvo životního prostředí
odbor ochrany vod
Vršovická 65
100 00 Praha 10

Projekt: **VYHODNOCENÍ POVODNÍ V ČERVNU 2013**

Nositel projektu: Český hydrometeorologický ústav
Na Šabatce 17
143 06 Praha 4

Koordinátor projektu: Ing. Jan Kubát, RNDr. Jan Daňhelka, Ph.D.

Doba řešení projektu: 9/2013 – 12/2013

Část: **EKONOMICKÉ DOPADY POVODNÍ**

Nositel části: Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka, v.v.i.
Podbabská 30
160 00 Praha 6

Odpovědný řešitel: Mgr. Pavla Štěpánková, Ph.D.

Řešitelé: Mgr. Martin Caletka
Bc. Pavel Coufal

Místo uložení zprávy: MŽP, odbor ochrany vod
ČHMÚ, Středisko informačních služeb
nositel části projektu

OBSAH

1. ÚVOD	4
2. ROZSAH POSTIŽENÉHO ÚZEMÍ	5
3. CELKOVÝ PŘEHLED ŠKOD	5
3.1 Škody podle jednotlivých odvětví a kategorií majetku	10
3.2 Vyčíslení škod podle vlastníka poškozeného majetku	14
3.3 Škody na území hlavního města Prahy	15
3.4 Dopady povodní z přívalových srážek	16
3.5 Likvidace povodňových škod pojišťovnami	21
4. NÁKLADY VYNALOŽENÉ V SOUVISLOSTI S POVODNĚMI	23
5. SROVNÁNÍ S PŘEDCHOZÍMI POVODŇOVÝMI UDÁLOSTMI	24
5.1 Srovnání s povodňovou situací v srpnu 2002	26
6. SHRNUTÍ A DOPORUČENÍ	30
6.1 Shrnutí	30
6.2 Doporučení	31
SEZNAM ZKRATEK	34

1. ÚVOD

Hlavním zdrojem informací o celkových ekonomických ztrátách způsobených povodněmi v červnu 2013 byly „Přehledy o předběžném odhadu nákladů na obnovu majetku sloužícího k zabezpečení základních funkcí v území postiženém povodní nebo jinou pohromou“ (příloha č. 1 k vyhlášce Ministerstva financí č. 186/2002 Sb. ve znění vyhlášky č. 93/2006 Sb. - dále jen „Přehled odhadu nákladů“), které za jednotlivé obce vypracovávají kraje, v jejichž územním obvodu došlo k narušení základních funkcí a předkládají je Ministerstvu financí (MF). Na základě platných předpisů je Přehled odhadu nákladů rozdělen do 18 hlavních skupin (Tab. 1.1) a vedle finančního vyjádření v tis. Kč, jsou škody zjišťovány také v měrných jednotkách ve členění na movitý a nemovitý majetek státu, krajů, obcí, podnikatelských subjektů, fyzických osob nepodnikajících a právnických osob nepodnikajících.

Na základě zákona č. 12/2002 Sb., o státní pomoci při obnově území, ve znění pozdějších předpisů a prováděcí vyhlášky ministerstva financí č.186/2002 Sb. ve znění pozdějších předpisů zpracoval kraj v těsné spolupráci s pověřenými odbornými pracovníky a obcemi přehled o předběžném odhadu nákladů na obnovu majetku sloužícího k zabezpečení základních funkcí v území postiženém živelní nebo jinou pohromou.

Tab. 1.1 – Základní členění tabulky Přehled odhadu nákladů (příloha č. 1 k vyhlášce MF č. 186/2002 Sb. ve znění vyhlášky č. 93/2006 Sb.)

Kategorie	Předmět odhadu
1.	Bytové domy poškozené (vhodné k opravám)
2.	Rodinné domy poškozené (vhodné k opravám)
3.	Bytové domy zcela zničené (k demolici)
4.	Rodinné domy zcela zničené (k demolici)
5.	Mosty, pozemní komunikace, dráhy a telekomunikace
6.	Inženýrské sítě
7.	Ostatní inženýrské a speciální stavby
8.	Stavby a zařízení preventivní infrastruktury
9.	Dopravní stavby a zařízení
10.	Ostatní stavby
11.	Vodní hospodářství
12.	Zemědělská produkce a lesní hospodářství
13.	Škody na životním prostředí
14.	Stroje a zařízení, dopravní prostředky, inventář a vnitřní vybavení
15.	Zásoby
16.	Školní pomůcky
17.	Sbírkové předměty, knihovní fondy a mobiliární fondy
18.	Ostatní (specifikovat v komentáři)
Z toho	Věci chráněné podle zák. č. 20/1987 Sb. o státní památkové péči

Stát může, pokud došlo k narušení základních funkcí v území v důsledku živelní nebo jiné pohromy, která je mimořádnou událostí, na základě níž byl vyhlášen stav nebezpečí nebo nouzový stav, poskytnout krajům, obcím, dalším právnickým osobám, s výjimkou právnických osob hospodařících s majetkem státu, a fyzickým osobám státní pomoc na obnovu majetku sloužícího k zabezpečení základních funkcí v území. Státní pomoc lze poskytnout až do výše nákladů, jež je nezbytné vynaložit na obnovu majetku poškozeného pohromou nebo na pořízení nového majetku, který bude plnit tutéž základní funkci jako majetek zničený pohromou.

Informace o nákladech vynaložených při záchranných pracích byly čerpány z hlášení o provádění záchranných a likvidačních prací Hasičského záchranného sboru. Dále byly použity podklady poskytnuté Českou asociací pojišťoven o pojistných plněních souvisejících s povodněmi v červnu 2013.

Podklady pro srovnání dopadů povodní v červnu 2013 a povodní v srpnu 2002 byly čerpány z výstupů projektu Vyhodnocení katastrofální povodně v srpnu 2002.

2. ROZSAH POSTIŽENÉHO ÚZEMÍ

Povodněmi v červnu 2013 bylo různou měrou dotčeno téměř 1 400 obcí v 10 krajích (včetně hlavního města Prahy). Celková plocha těchto obcí představuje 21 633 km². V roce 2013 měly tyto obce téměř 4 mil. obyvatel.

V průběhu této povodňové situace bylo podle Přehledů odhadů nákladů zasaženo téměř 7 tisíc objektů určených k bydlení (rodinné i bytové domy), z nichž minimálně 64 bylo určeno k demolici (Tab. 2.1). Nejvíce z tohoto pohledu byly zasaženy kraje Středočeský a Ústecký, kde bylo poškozeno (nebo zničeno) skoro tři tisíce (resp. dva tisíce) obytných objektů. U ostatních krajů bylo zasaženo povodněmi v červnu 2013 maximálně do 600 obytných objektů.

Tab. 2.1 – Přehled poškozených (zničených) obytných objektů při povodních v červnu 2013

	Bytové domy		Rodinné domy		Celkem
	poškozené	k demolici	poškozené	k demolici	
Jihočeský	50	0	547	1	598
Královehradecký	11	0	579	1	591
Liberecký	0	0	1	0	1
Plzeňský	7	0	176	0	183
Středočeský	284	3	2 377	58	2 722
Ústecký	360	0	1 663	1	2 024
Hlavní město Praha	145	0	451	2	598
Celkem	857	3	5 794	63	6 717

3. CELKOVÝ PŘEHLED ŠKOD

Povodněmi v červnu 2013 byla postižena celkem velká část území České republiky. V šesti krajích a v hlavním městě Praze byl vyhlášen stav nebezpečí. Přehledy odhadu nákladů byly vypracovány za celkem 1 000 obcí na území 84 ORP (Tab. 3.1).

Celkové škody (náklady na obnovu území) byly předběžně vyčísleny na 15,4 mld. Kč (Tab. 3.2). Z toho více jak čtvrtina škod byla zaznamenána na území Středočeského kraje, kde celkový odhad škod překročil 4 mld. Kč. Hlavní město Praha bylo postiženo v podobném rozsahu, kdy odhad celkových škod byl vyčíslen na necelé 4 mld. Kč (Obr. 3.1, Tab. 3.2). Miliardových škod bylo ještě dosaženo v kraji Ústeckém (3,5 mld. Kč) a Jihočeském (2 mld. Kč).

Z pohledu jednotlivých ministerstev byly největší ekonomické ztráty zaznamenány v resortu Ministerstva pro místní rozvoj, kam přísluší téměř třetina všech vyčíslených škod (4,9 mld. Kč). Následuje resort zemědělství s více než 4,5 mld. Kč. Velký podíl na této sumě mají škody v hlavním městě Praze, kde došlo k významnému poškození kanalizace. Škody za více než 1 mld. Kč zaznamenaly ještě resorty dopravy a práce a obchodu.

Tab. 3.1 – Počet odevzdaných Přehledů odhadu nákladů pro Ministerstvo financí za jednotlivé obce s rozšířenou působností (ORP) po povodních v červnu 2013 (v hl. m. Praze bylo dále odevzdáno 18 Přehledů odhadu nákladů pro jednotlivé MČ, v Plzni pro 6 MČ)

Kraj - ORP	Počet	Kraj - ORP	Počet
Jihočeský kraj - celkem	269	Královéhradecký kraj - celkem	108
České Budějovice	7	Broumov	5
Český Krumlov	2	Dvůr Králové nad Labem	13
Jindřichův Hradec	9	Hořice	11
Kaplice	10	Hradec Králové	3
Milevsko	20	Jaroměř	4
Písek	32	Jičín	23
Prachatice	33	Náchod	10
Soběslav	22	Nová Paka	5
Strakonice	41	Nový Bydžov	11
Tábor	40	Trutnov	17
Trhové Sviny	12	Vrchlabí	6
Třeboň	6	Liberecký kraj - celkem	71
Týn nad Vltavou	9	Česká Lípa	13
Vimperk	11	Frýdlant	15
Vodňany	15	Jilemnice	8
Plzeňský kraj - celkem	96	Liberec	15
Blovice	8	Nový Bor	12
Domažlice	5	Semily	3
Horažďovice	2	Tanvald	1
Horšovský Týn	4	Turnov	3
Klatovy	11	Železný Brod	1
Kralovice	1	Středočeský kraj - celkem	381
Nepomuk	5	Benešov	32
Nýřany	10	Beroun	28
Plzeň	5	Brandýs nad Labem - Stará Boleslav	9
Přeštice	10	Černošice	47
Rokycany	20	Český Brod	10
Stod	6	Dobříš	13
Stříbro	4	Hořovice	13
Sušice	2	Kladno	12
Tachov	3	Kolín	28
Ústecký kraj - celkem	74	Kralupy nad Vltavou	10
Bílina	1	Kutná Hora	16
Děčín	12	Mělník	10
Kadaň	2	Mladá Boleslav	12
Litoměřice	15	Neratovice	4
Louny	2	Nymburk	8
Lovosice	4	Poděbrady	21
Podbořany	4	Příbram	14
Roudnice nad Labem	12	Rakovník	16
Rumburk	7	Říčany	26
Ústí nad Labem	8	Sedlčany	15
Žatec	7	Slaný	6
Hlavní město Praha - celkem	1	Vlašim	16
		Votice	15
Celkem			1 000

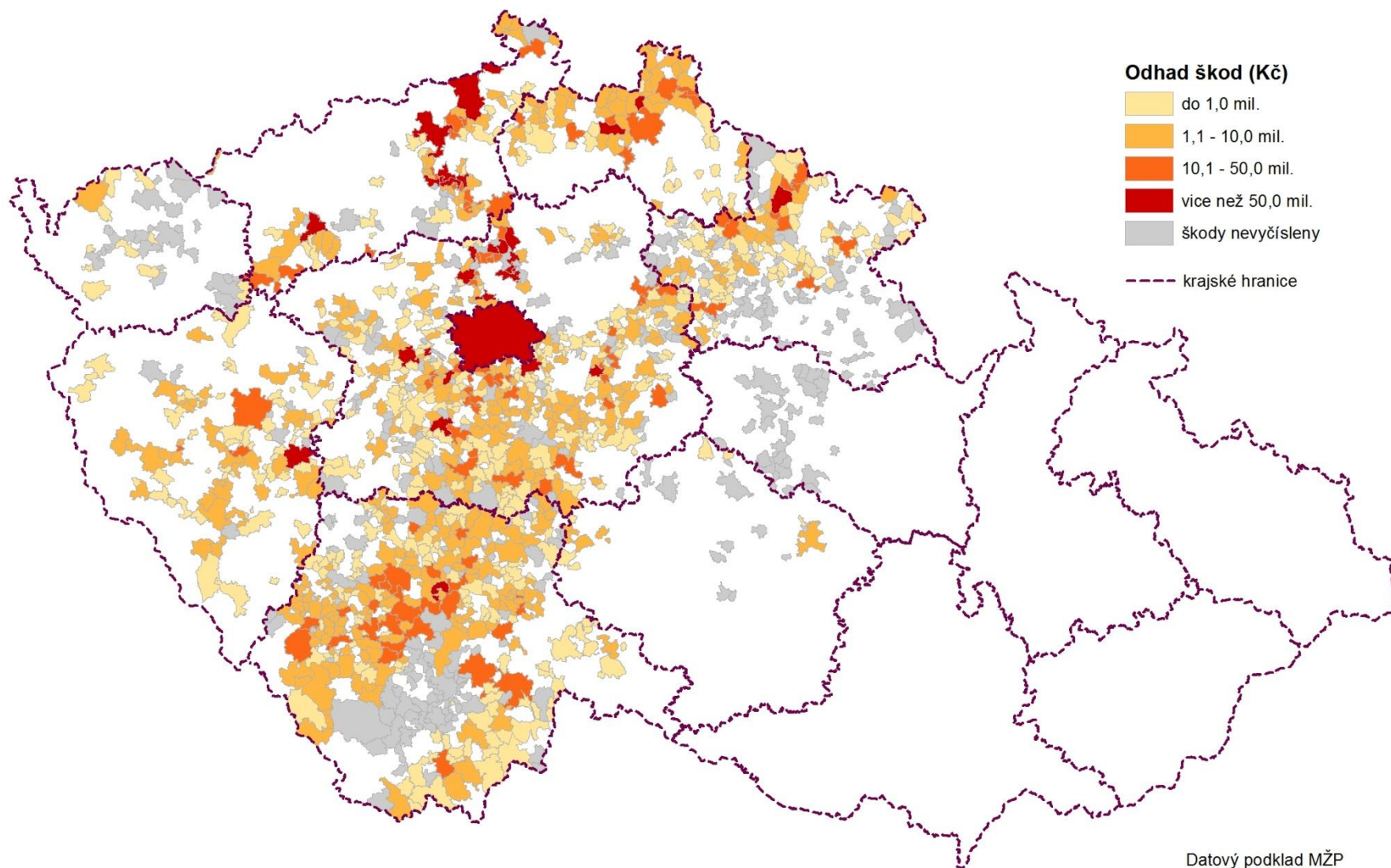
Tab. 3.2 – Celkový souhrn škod způsobených povodněmi v červnu 2013 (v tis. Kč)

Kraj	MINISTERSTVO											Celkem
	dopravy	kultury	pro místní rozvoj	obransy	průmyslu a obchodu	práce a soc. věci	školsví, mládeže a tělovýchovy	vnitra	zdravot- nictví	země- dělství	životního prostředí	
Jihočeský	205 374	3 595	707 364		28 501	296	9 972	300	250	994 396	62 599	2 012 647
Královehradecký	106 248	2 234	306 024		18 703		18 854	100	1 350	262 835	155 397	871 745
Liberecký	347 290		130 832				1 095			89 183	9	568 409
Plzeňský	89 900	6 527	87 178		530	58	190	70		87 429	7 488	279 370
Středočeský	1 038 893	40 866	1 624 491	0	189 901	31 530	55 944	7 494	27 367	889 472	185 562	4 091 519
Ústecký	330 943	552 529	1 158 197	508	355 529	9 966	35 453	6 377	263	845 657	227 686	3 523 108
Hlavní město Praha	56 472	126 225	942 559		609 846	12 580	178 990	225 480	15	1 385 728	303 589	3 841 484
Karlovarský	v krajích nebyl vyhlášen stav nebezpečí nebo nouzový stav podle zákona č. 240/2000 Sb. nebo ústavního zákona č. 110/1998 Sb.											20 128
Pardubický												161 000
Vysočina												17 144
Celkem	2 175 120	731 976	4 956 645	508	1 203 011	54 430	300 498	239 821	29 245	4 554 700	942 330	15 386 555

Nejvíce postiženou obcí se stalo město Terezín, kde odhad škod dosáhl téměř 1 mld. Kč, u dalších obcí nepřesáhla celková škoda 300 mil. Kč. Suma více než 100 mil. Kč byla překročena u dalších 9 obcí (4 obce v kraji Ústeckém, 4 ve Středočeském a 1 v Libereckém – Tab. 3.3). U téměř poloviny obcí (442), pro které byly vyhotoveny Přehledy odhadů nákladů, nepřesáhly odhadované škody 1 mil. Kč. Škody od jednoho do deseti milionů zaznamenalo 423 obcí. Je tedy zřejmé, že povodněmi v červnu 2013 bylo dotčeno rozsáhlé území, ale ve většině obcí způsobily tyto události relativně malé škody.

Tab. 3.3 – Přehled obcí nejvíce postižených povodněmi v srpnu 2010 (ORP – obec s rozšířenou působností)

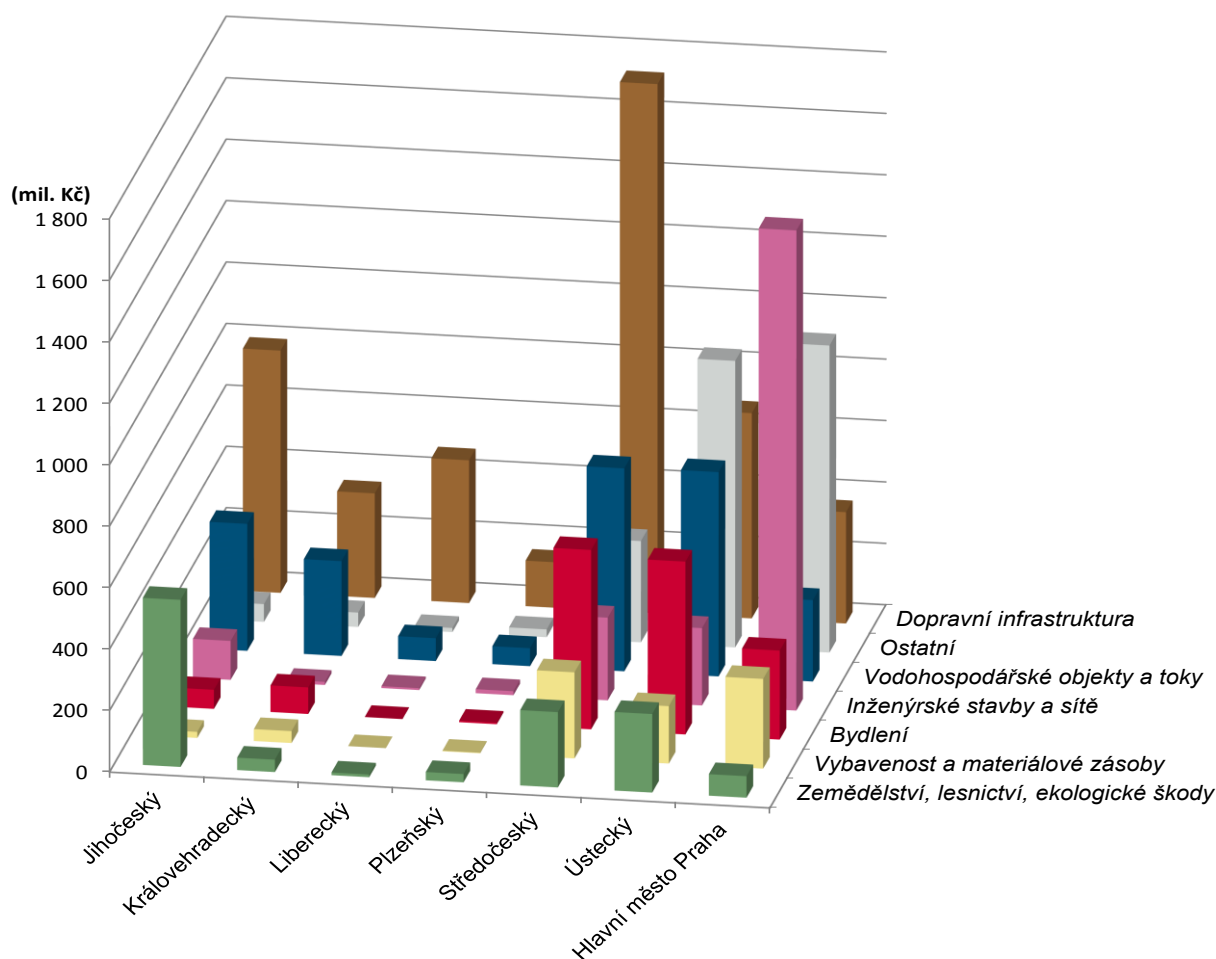
Obec	Celkem (tis. Kč)	ORP	Kraj
Terezín	921 597	Litoměřice	Ústecký
Klý	265 900	Mělník	Středočeský
Hořín	243 360	Mělník	Středočeský
Křešice	231 553	Litoměřice	Ústecký
Ústí nad Labem	182 898	Ústí nad Labem	Ústecký
Litoměřice	151 756	Litoměřice	Ústecký
Žatec	140 030	Žatec	Ústecký
Křížany	113 820	Liberec	Liberecký
Dobřichovice	105 500	Černošice	Středočeský
Klecany	104 717	Brandýs nad Labem - Stará Boleslav	Středočeský

Obr. 3.1 – Obce postižené povodněmi v červnu 2013 a odhad škod na jejich území

3.1 Škody podle jednotlivých odvětví a kategorií majetku

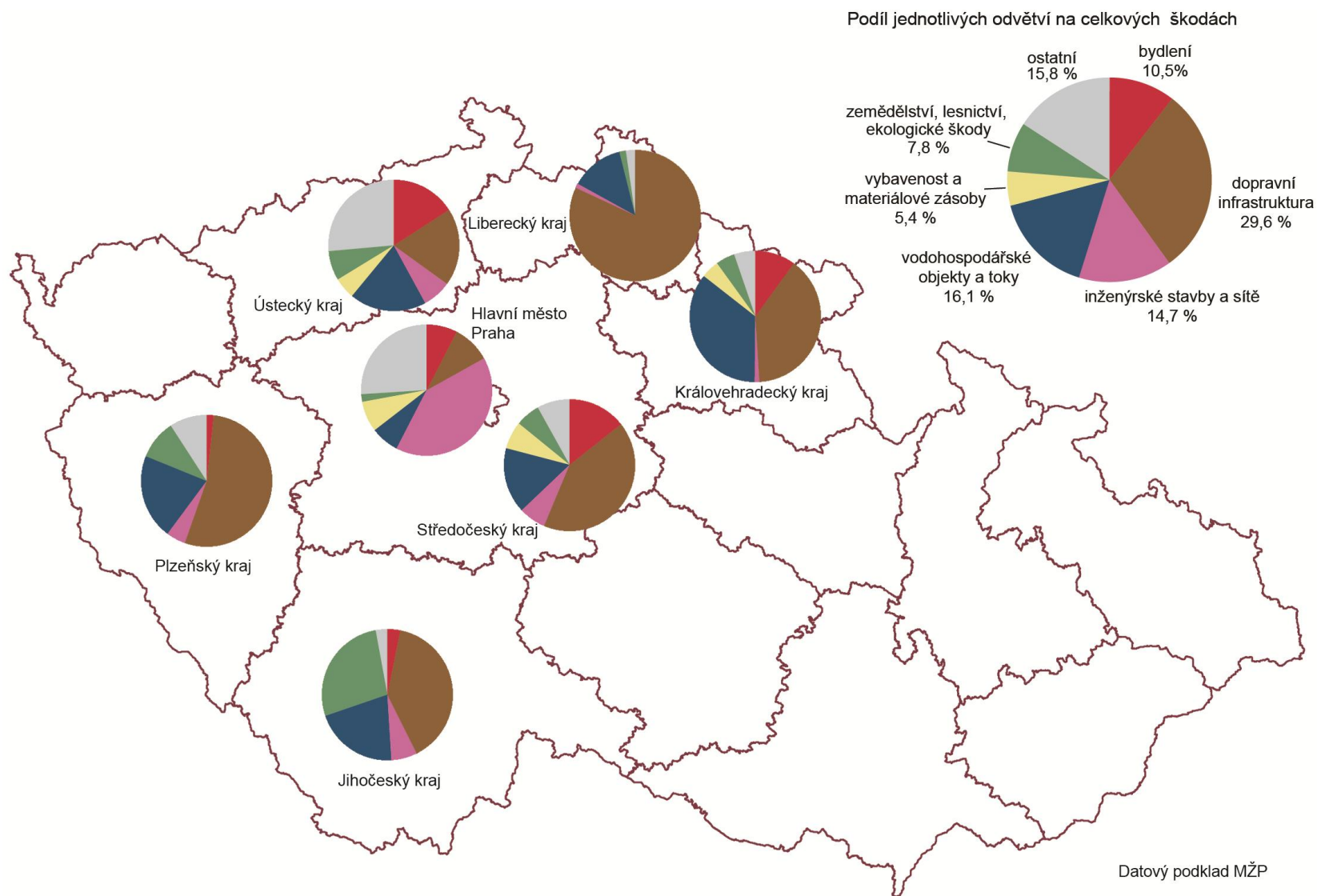
Největší škody byly zaznamenány na dopravní infrastruktuře, v celkovém součtu 4,5 mld. Kč, což představuje téměř 30% všech škod (Tab. 3.4, Obr. 3.3). Z toho ve Středočeském kraji dosáhla hodnota těchto škod více jak 1,7 mld. Kč (téměř polovina všech škod – 42,1 %, Obr. 3.2). V Libereckém kraji podíl škod na dopravní infrastruktuře přesáhl dokonce 80 % (464 mil. Kč), v Plzeňském kraji pak 50 % (148,2 mil. Kč – Obr. 3.3). Druhým nejvíce postiženým odvětvím bylo vodní hospodářství, kde byly škody odhadnuty na téměř 2,5 mld. Kč (16,1 %). Více jak 2 mld. Kč byly škody ještě odhadnuty na inženýrských stavbách a sítích (2,3 mld. Kč), přičemž téměř 3/4 škod v tomto odvětví bylo zaznamenáno v hlavním městě Praze.

Obr. 3.2 – Odhad škod v jednotlivých odvětvích v krajích ČR postižených povodněmi v červnu 2013

Tab. 3.4 – Podíl jednotlivých odvětví na celkových škodách při povodních v červnu 2013

Kategorie	Bydlení		Dopravní infrastruktura		Inženýrské stavby a sítě		Vodohospodářské objekty a toky		Vybavenost a materiálové zásoby		Zemědělství, lesnictví, ekologické škody		Ostatní		Celkem
	tis. Kč	%	tis. Kč	%	tis. Kč	%	tis. Kč	%	tis. Kč	%	tis. Kč	%	tis. Kč	%	tis. Kč
Jihočeský	62 162	3,1	788 849	39,2	126 819	6,3	413 504	20,5	19 647	1,0	543 861	27,0	57 805	2,9	2 012 647
Královehradecký	86 524	9,9	340 554	39,1	10 121	1,2	308 662	35,4	38 737	4,4	40 378	4,6	46 770	5,4	871 745
Liberecký	705	0,1	464 956	81,8	6 217	1,1	74 429	13,1	54	0,0	8 738	1,5	13 310	2,3	568 409
Plzeňský	5 017	1,8	148 231	53,2	12 993	4,7	58 598	21,0	1 751	0,6	26 975	9,7	25 290	9,1	278 855
Středočeský	583 932	14,3	1 722 949	42,1	269 062	6,6	660 696	16,1	280 088	6,8	245 099	6,0	329 694	8,1	4 091 519
Ústecký	562 627	16,0	668 400	19,0	251 714	7,1	665 157	18,9	186 726	5,3	255 652	7,3	932 832	26,5	3 523 108
Hlavní město Praha	289 744	7,5	362 615	9,4	1 562 526	40,7	265 150	6,9	291 949	7,6	70 022	1,8	999 478	26,0	3 841 484
Celkem	1 590 711	10,5	4 496 554	29,6	2 239 452	14,7	2 446 195	16,1	818 952	5,4	1 190 725	7,8	2 405 179	15,8	15 187 768

Obr. 3.3 – Podíl jednotlivých odvětví na celkových škodách v krajích ČR postižených povodněmi v červnu 2013

Z dalších následků povodní v červnu 2013 je možné uvést poškození více jak jeden tisíc km vodních toků a více než 350 vodních nádrží a rybníků (Tab. 3.5). Do vodních toků a vodních děl bylo přineseno přes 500 tis. m³ nánosů, které bude třeba odstranit.

Tab. 3.5 – Rozsah poškozeného majetku ve vybraných kategoriích (v odpovídajících měrných jednotkách) za jednotlivé kraje při povodních v červnu 2013

Kategorie majetku	měrná jednotka	Celkem	Jihočeský	Královéhradecký	Liberecký	Plzeňský	Středočeský	Ústecký	Hl. město Praha
Doprava									
Mosty silniční	ks	717	242	113	36	43	174	76	33
Mosty železniční	ks	4					4		
Pozemní komunikace	km	4 681,5	3 345,3	250,2	3,4	165,0	692,1	129,9	95,7
Přístavy	ks	18					1	6	11
Budovy a zařízení dráhy	ks	25						24	1
Vodní hospodářství									
Vodní toky	km	1 084,2	407,3	248,1	1,8	43,0	121,8	205,3	56,8
Stavby vodních nádrží a rybníků	ks	358	161	20	5	28	137	6	1
Nánosy ve vodních tocích a vodních dílech	m ³	545 989	106 919	57 694	?)	43 289	257 133	3 317	77 638
Technická infrastruktura									
Vodovody	km	511,2	399,4	3,1		4,0	100,6	0,2	3,9
Kanalizace	km	2 139,8	734,0	158,0	0,2	295,0	884,7	27,6	40,5
Plynovody	km	9,4	2,0				6,3	1,1	
Teplovody	km	4,4	1,4				3,0		
Vedení elektrické energie	km	173,0	1,1	0,1		2,0	34,7	127,0	8,1
Čistírny odpadních vod	ks	187	64	7	1	11	74	27	3
Úpravný vody	ks	56	12			2	35	6	1
Elektrárny	ks	21	6			1	11	1	2
Teplárny a výměňkové stanice	ks	21		6			1	14	
Telekomunikační provozy	ks	53					51	2	
Telekomunikace	km	9,8	1,0	0,1		1,0	1,5	0,6	5,6
Zdravotní a sociální péče									
Zdravotnická zařízení	ks	22	1	4			14	2	1
Školy a školská zařízení	ks	187	19	12	?)	4	77	31	44
Ústavy sociální péče	ks	29	6			2	8	8	5
Stavby civilní ochrany	ks	2				1	1		
Kultura									
Kulturní zařízení	ks	571	8	6		2	525	7	23
Kulturní památky	ks	51		2		4	12	14	19
Národní kulturní památky	ks	13					3	3	7

*) Byl proveden pouze odhad škod v korunách, ne však jejich rozsah.

Z technické infrastruktury byla nejvíce poškozena kanalizace (celkem více než 2 tis. km). Rozsah poškození byl největší ve Středočeském a Jihočeském kraji (přes 700 km kanalizace). Poškození bylo hlášeno u celkem 187 čistíren odpadních vod, z toho téměř polovina byla ve Středočeském kraji.

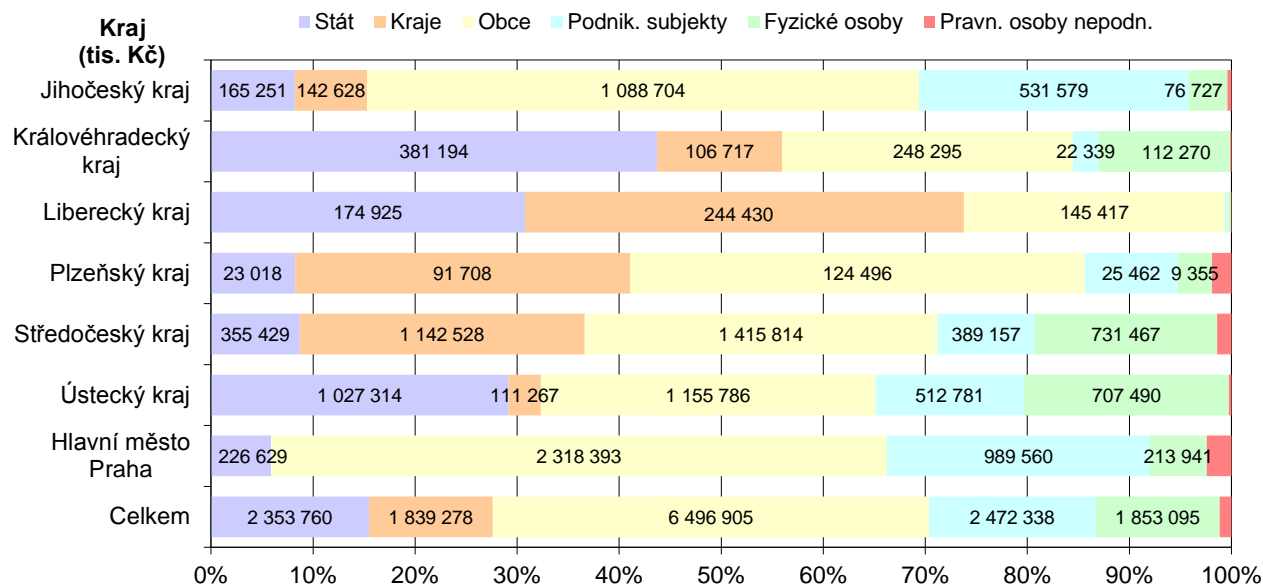
V oblasti školství, zdravotní a sociální péče bylo poškozeno celkem více jak 180 objektů škol a školských zařízení, 22 zdravotnických zařízení a 29 ústavů sociální péče.

3.2 Vyčíslení škod podle vlastníka poškozeného majetku

Při povodních v červnu 2013 byla téměř polovina škod zaznamenána na majetku obcí (42,8 %), a to především na majetku hlavního města Prahy, kde škody na majetku města dosáhly 60 % (Tab. 3.6). V ostatních krajích byly významné i škody na majetku státu, v Královéhradeckém a Libereckém přesáhly 40 resp. 30 % (Obr. 3.4).

Tab. 3.6 – Podíl škod na majetku v jednotlivých krajích podle vlastníka (tis. Kč)

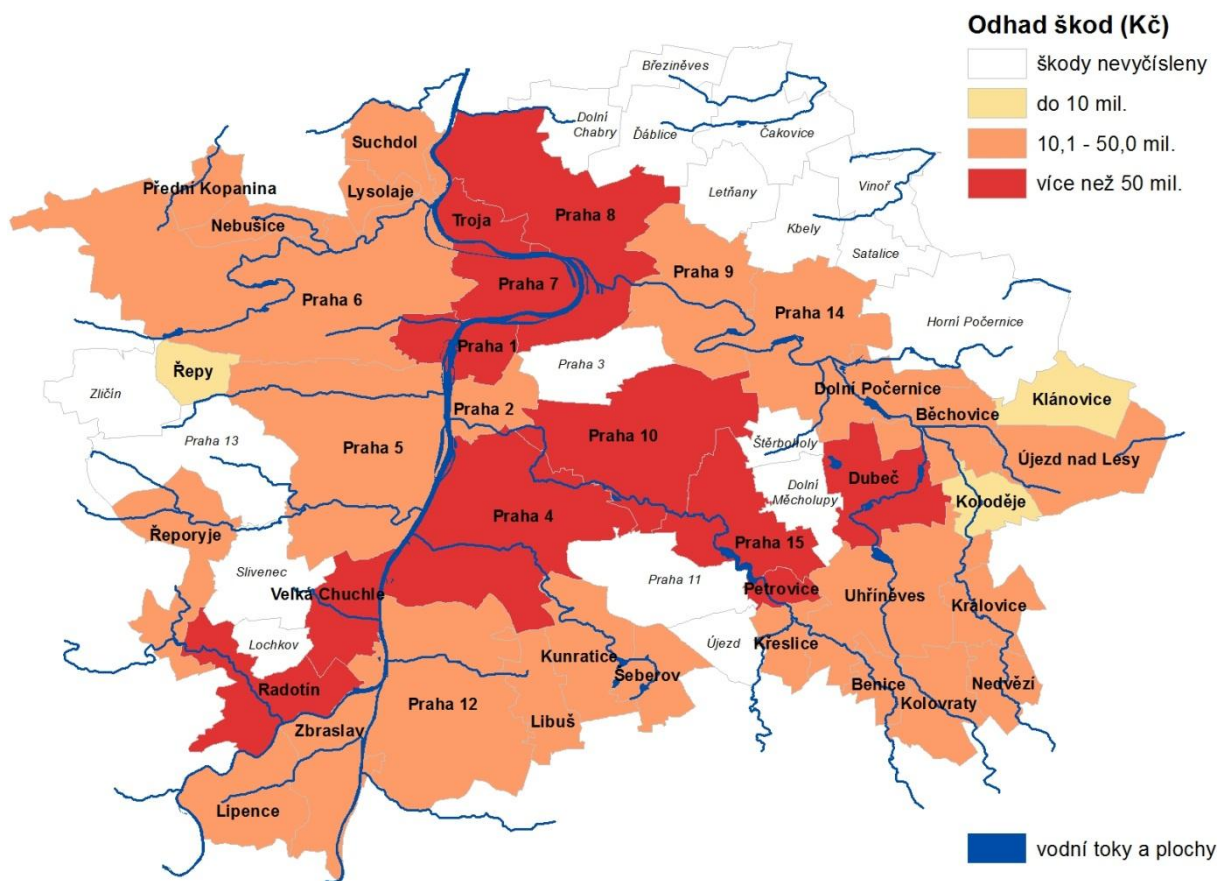
Kraj		Vlastník					
		Stát	Kraje	Obce	Podnikatel. subjekty	Fyzické osoby nepodnik.	Právnícké osoby nepodnikající
Jihočeský	(tis. Kč)	165 251	142 628	1 088 704	531 579	76 727	7 758
	(%)	8,2	7,1	54,1	26,4	3,8	0,4
Královéhradecký	(tis. Kč)	381 194	106 717	248 295	22 339	112 270	930
	(%)	43,7	12,2	28,5	2,6	12,9	0,1
Liberecký	(tis. Kč)	174 925	244 430	145 417	1 460	1 845	332
	(%)	30,8	43,0	25,6	0,3	0,3	0,1
Plzeňský	(tis. Kč)	23 018	91 708	124 496	25 462	9 355	5 331
	(%)	8,2	32,8	44,6	9,1	3,3	1,9
Středočeský	(tis. Kč)	355 429	1 142 528	1 415 814	389 157	731 467	57 125
	(%)	8,7	27,9	34,6	9,5	17,9	1,4
Ústecký	(tis. Kč)	1 027 314	111 267	1 155 786	512 781	707 490	8 470
	(%)	29,2	3,2	32,8	14,6	20,1	0,2
Hlavní město Praha	(tis. Kč)	226 629	0	2 318 393	989 560	213 941	92 961
	(%)	5,9	0,0	60,4	25,8	5,6	2,4
Celkem	(tis. Kč)	2 353 760	1 839 278	6 496 905	2 472 338	1 853 095	172 907
	(%)	15,5	12,1	42,8	16,3	12,2	1,1

Obr. 3.4 – Vyjádření podílu škod podle vlastníka poškozeného majetku v jednotlivých krajích a v celkovém součtu při povodních v červnu 2013

3.3 Škody na území hlavního města Prahy

Povodněmi v červnu 2013 byla zasažena velká část území hlavního města Prahy. Z 22 správních obvodů vykázalo škody na nemovitém a movitém majetku 18 z nich. Škody vznikly v důsledku přímého zatopení vodou z rozvodněných toků (Vltava, Berounka, Rokytká, Botič...). Další velké škody vznikly vzestupem spodní vody (zaplavení sklepů) a vzedmutím vod z poškozené kanalizační sítě. Největší škody vznikly v těsné blízkosti Vltavy a Berounky. Mezi nejvíce zasažené správní obvody patří Praha 16, Praha 7 a Praha 10 (Obr. 3.5). Největší škody na majetku hlavního města vznikly na majetku vodohospodářském. Poškozena byla rozsáhlá síť kanalizačních stok, vodovody i ČOV. Další velké škody vznikly na infrastruktuře (správa TSK) a bylo zatopeno velké množství nemovitostí patřících nejen městu, ale i fyzickým a právnickým osobám. Velké škody vznikly i na pražských ostrovech, Císařský ostrov byl vlivem povodně rozpůlen. Zatopeno a zaneseno bylo přes 448 tis. m² pozemků, které má ve správě hlavní město Praha. Zatopena byla i celá dolní část Zoologické zahrady.

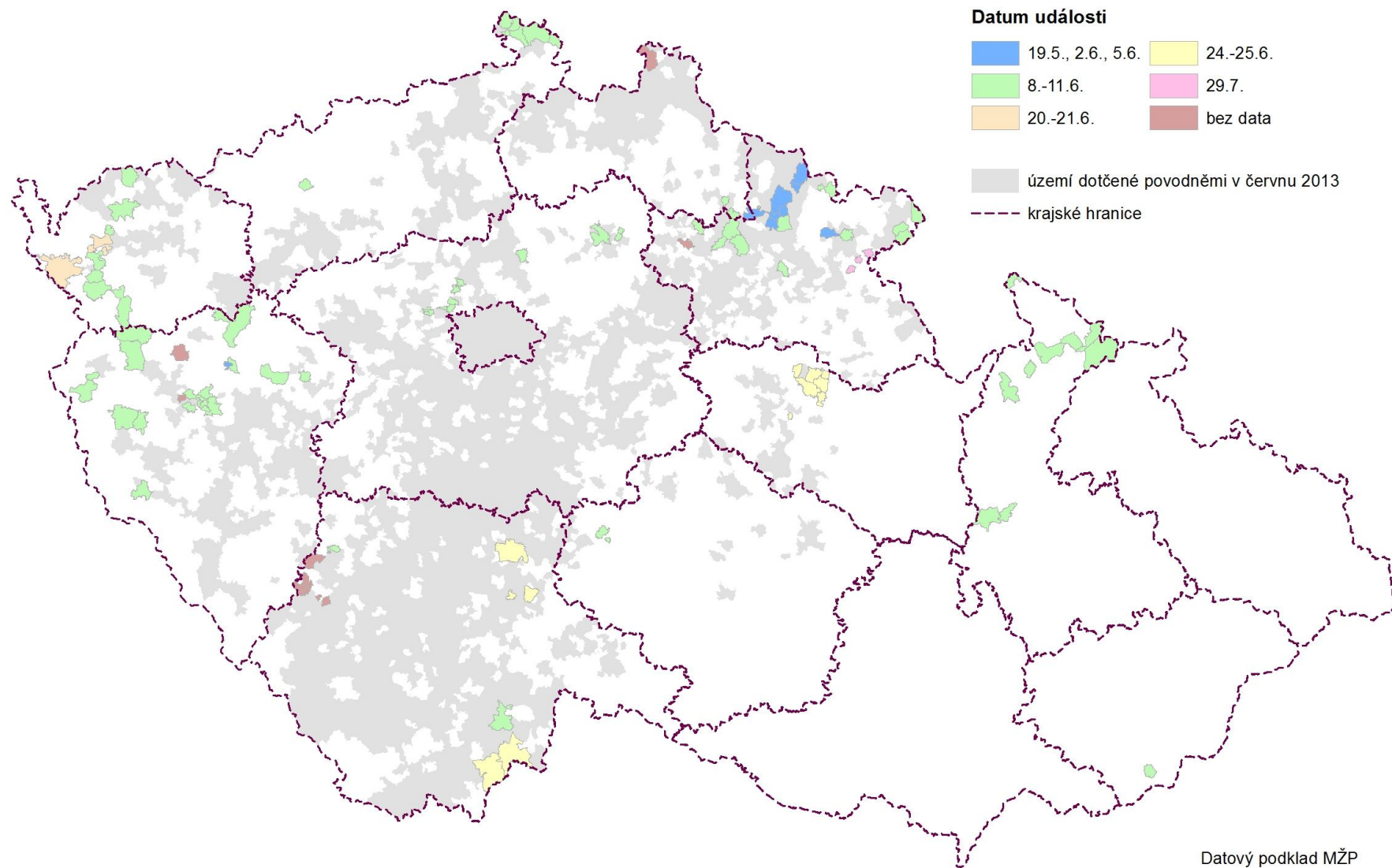
Obr. 3.5 – Městské části hlavního města Prahy postížené povodněmi v červnu 2013 a odhad škod na jejich území

3.4 Dopady povodní z přívalových srážek

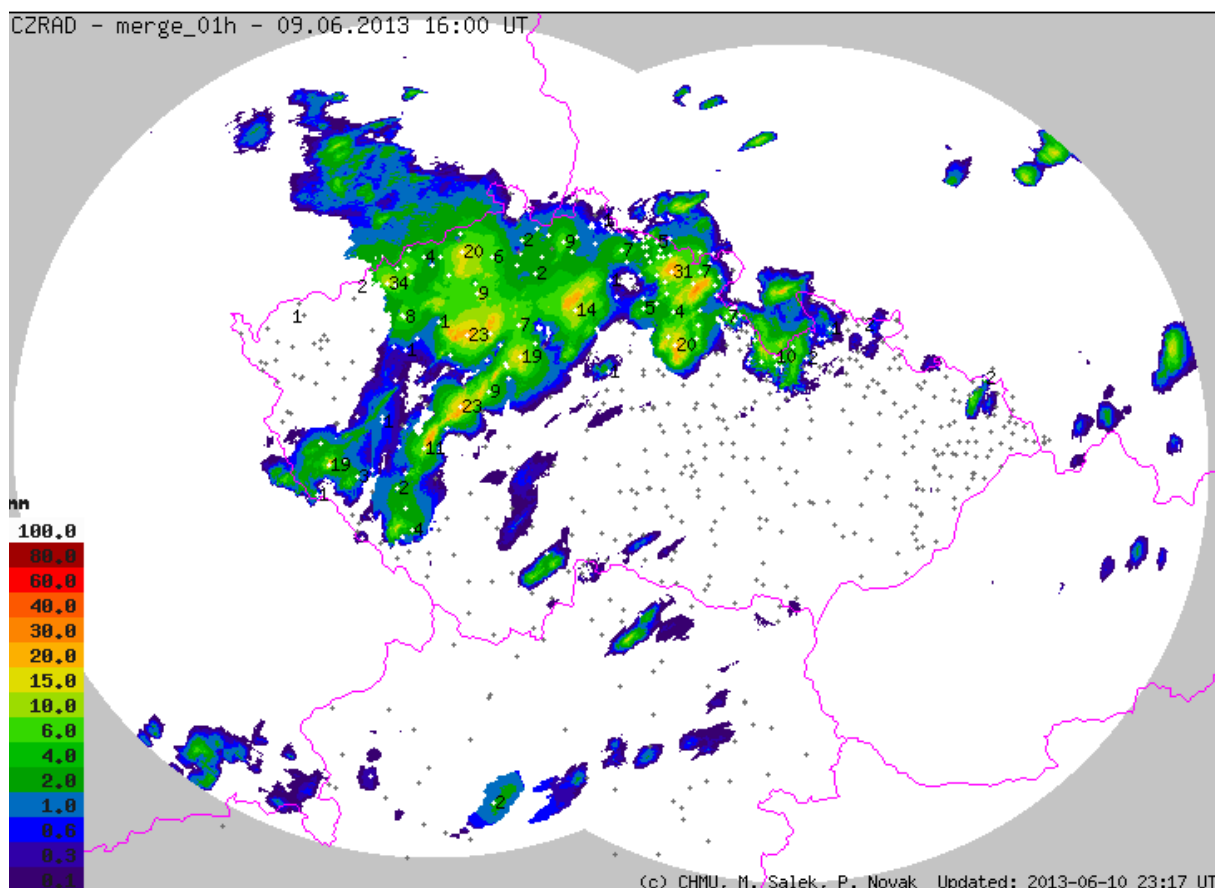
V průběhu června 2013 se na území České republiky vyskytly na mnoha místech silné bouřky spojené s velmi intenzivními srážkami, které vyvolaly tzv. přívalové povodně. Vznik takových povodní byl navíc často podpořen silným nasycením půdy po předchozích vytrvalých deštích. Tímto typem povodní byly zasaženy především drobnější vodní toky.

V povodňových zprávách jednotlivých ORP i v tisku bylo identifikováno několik epizod charakterizovaných jako povodně z přívalových srážek a to v termínech: 1.-2. 6., 8.-11. 6., 20.-21. 6., 24.-25. 6. Tyto události byly hlášeny celkem ze 102 obcí (obr. 3.6), u některých i opakovaně. Jedna obec byla také postižena v květnu a tři v červenci 2013. Nejvíce obcí bylo zasaženo událostmi ve dnech 8.-11. 6. celkem 75, z toho 18 v Plzeňském, 15 ve Středočeském a 13 v Královéhradeckém kraji. Dalších 10 obcí bylo přívalovými srážkami zasaženo na Moravě a ve Slezsku. Celkem 12 obcí hlásilo povodně z přívalových srážek ve dnech 24.-25. 6.

Ne vždy, i když je to uvedeno v povodňové zprávě (nebo v tisku), se musí jednat o povodně způsobené přívalovými srážkami. V situaci, kdy je daná oblast zasažena velkoprostorovými déletrvajícím srážkami, ale půda je již zcela nasycena po předchozích deštích, může docházet ke zvýšení povrchového odtoku, který vykazuje znaky podobné povodním při bouřkách doprovázených intenzivními srážkami. Informace z povodňových zpráv byly proto porovnávány v daných termínech s hodinovými odhady srážek (kombinace pozemních srážkoměrů a radarových měření) poskytnutých ČHMÚ. V termínu 8.-11. 6. se vyskytovaly v popisovaných lokalitách významné hodinové úhrny srážek, které mohly vést ke vzniku přívalových povodní, jako např. v oblasti Kladenska (Obr. 3.7).

Obr. 3.6 – Lokalizace obcí postižených povodněmi z přívalových srážek

Obr. 3.7 – Hodinový úhrn srážek z radarových odhadů a pozemních srážkoměrů ČHMÚ k 9.6.2013, 18:00 SELČ (čas na snímku uveden ve světovém čase)

Naopak se ukázalo, že události v termínu 24.-25. 6., uváděné ve zprávách několika obcí z ORP Tábor a Soběslav jako přívalové povodně, neměly s největší pravděpodobností původ v extrémních krátkodobých úhrnech srážek. Hodinové odhady úhrnů srážek dosáhly v těchto oblastech maximální hodnoty 10 až 15 mm.

Vyčíslit dopady tohoto typu povodňového nebezpečí v jednotlivých obcích je možné jen ve velice málo případech. To pouze tehdy, pokud byla obec zasažena jen povodněmi z přívalových srážek. Pokud dojde na území obce ke kombinaci lokálních (přívalových) a regionálních (říčních) povodní, jsou škody vyčíslovány souhrnně, protože je těžké odhadnout příčinu způsobených škod.

Ve zprávách postižených obcí (popř. ve zprávách ORP) jsou velice často uváděny škody na majetku způsobené splavováním orné či lesní půdy při intenzivním plošném odtoku z povodí do zastavěného území. Příčinou tohoto transportu materiálu je v mnoha případech nesprávné obhospodařování okolních pozemků. Náklady na odstranění těchto dopadů jsou však záležitostí postižených subjektů a ne těch, kteří svým chováním problém způsobili.

V následujícím textu je především slovně popsán rozsah škod s největší pravděpodobností způsobených povodněmi z přívalových srážek v jednotlivých krajích, tak jak byl uváděn v povodňových zprávách ORP.

Jihočeský kraj

Intenzivní srážky s následnými přívalovými povodněmi zasáhly území Jihočeského kraje v několika epizodách. První se vyskytla 10. 6. 2013 ve správních obvodech ORP Písek, Strakonice, Tábor, Trhové Sviny, Třeboň a Vodňany. Další, výše diskutovaná, byla v povodňových zprávách popisována ve dnech 25. a 26. 6. 2013 a zasáhla správní obvody ORP Kaplice, Soběslav, Tábor, Trhové Sviny.

Mezi nejvýznamnější zaznamenané škody lze zařadit poškození hráze rybníku Kleštiny v obci Jílovice (ORP Trhové Sviny), protržení hráze malého rybníka nad Údolím u Nových Hradů (ORP Nové Hradky). Dále pak bylo zaznamenáno místní zaplavení pozemků, sklepů, hospodářských objektů či poškození břehů.

Karlovarský kraj

Přívalové srážky se na území Karlovarského kraje vyskytly ve dnech 9. a 10. 6. 2013 a 20. 6. 2013. Během první poloviny června byly postiženy hlavně obce v působnosti ORP Karlovy Vary, ORP Cheb, Kraslice a Mariánské Lázně. Nejvýznamnější událostí byla přívalová povodeň v ORP Sokolov dne 20. 6. 2013, kdy bylo zasaženo celkem 6 obcí. Došlo k zaplavení sklepů a zahrad, poškozeny byly některé vodohospodářské objekty a komunikace.

Královéhradecký kraj

Královéhradecký kraj byl intenzivními bouřkami zasažen ve dnech 1. až 2. 6., 5. 6. a 8. až 10. 6. 2013.

Jako první byla zasažena oblast Krkonoš. Vůbec nejvyšší 24-hodinový srážkový úhrn byl zaznamenán v obci Horní Maršov v ORP Trutnov 1. 6. 2013 (130 mm). V nočních a brzkých ranních hodinách následujícího dne docházelo k rychlému vzestupu na tocích v povodí Úpy a horního Labe. Silnými bouřkami s intenzivními přívalovými srážkami byly zasaženy také obce v ORP Vrchlabí (Rudník, Čermná, Dolní Kalná, Hostinné). Voda v mnoha obcích zaplavila zahrady, sklepy i obytné části mnoha rodinných domů a poškodila vodovodní i kanalizační sítě. V Dolní Kalné byl narušen most přes Kalenský potok a také zde došlo k sesuvu půdy. V Čermné došlo k zaplavení obecní vodárny a čistírny odpadních vod. Dále například v obci Černý Důl a v Hostinném byla vodou poškozena břehová opevnění toků. Koryta potoků po povodni zůstala plná velkého množství nánosů.

Další přívalové povodně se vyskytly dne 8. až 10. 6. 2013. Ve Svobodě nad Úpou napáchal škody Černovický potok dne 9. 6. 2013, který s sebou z výše položených oblastí přinesl nánosy písku a kamení. V té době byly zasaženy i další obce ORP Trutnov. V ORP Jičín došlo k podemletí silnice směrem na Novou Paku. Poškození komunikací způsobily i svahové pohyby. Z mnoha obcí bylo hlášeno zaplavení pozemků, vniknutí vody do sklepů a hospodářských objektů. Například v obci Železnice došlo ke značnému nánosu bahna z okolních polí. Dále byly postiženy obce v ORP Nová Paka, Vrchlabí a zejména pak ORP Broumov, kde došlo k poškození břehů, částí komunikací a zaplavení sklepů, zahrad a hospodářských objektů.

Další série bouřek, které způsobily lokální přívalové povodně, se vyskytly ještě 29. 7. 2013 v ORP Náchod.

Liberecký kraj

Liberecký kraj byl intenzivními přívalovými srážkami a povodněmi zasažen ve dnech 2., 8., 10. a 25. 6. 2013.

V první polovině měsíce byla zasažena ORP Jilemnice, kde došlo vlivem lokálních přívalových dešťů ke zvýšení hladin menších vodních toků. V obci Čisté u Horek byly zaznamenány značné škody na majetku obce, státu i soukromých osob. Poškozeny byly konstrukce mostů, silnice a došlo také k sesuvům půdy. Dále v obci Kruh voda vnikla do sklepů rodinných domů, zaplaveny byly tenisové kurty a také koupaliště, v Levínské Olešnici se pak sesunula krajnice silnice.

Ke konci měsíce, dne 25. 6. 2013, se vyskytly přívalové srážky v oblasti Frýdlantského výběžku. V obcích ORP Frýdlant vnikla voda do sklepů rodinných domů, na několika místech bylo poškozeno břehové opevnění, opěrné zdi a místní komunikace. V obci Višňová voda způsobila poškození vodovodního řadu Frýdlantské vodárenské společnosti, a.s.

Pardubický kraj

Pardubický kraj byl přívalovými povodněmi zasažen v noci z 24. na 25. 6. 2013 a během následujícího dne. Opatření ke zmírnění následků povodně a ochraně zdraví a majetku byla realizována v ORP Hlinsko a ORP Holice. Významněji zasaženou byla ORP Chrudim. Například v obci Zaječice voda způsobila podemletí komunikace a mostu. Dále v obci Jenišovice byla poškozena hráz Malého rybníka při odvádění vody přes stavidlo a bezpečnostní přeliv. Ve Slatiňanech došlo k úplnému zničení propustku pod silnicí.

Plzeňský kraj

Plzeňský kraj byl zasažen intenzivními srážkami v období od 8. do 11. 6. 2013. Přívalové povodně byly zaznamenány především dne 10. 6. 2013. Podle povodňových zpráv byly nejvíce zasaženy obce ve správním obvodu ORP Nýřany. Například v obci Hromnice přívalová povodeň 10. 6. 2013 poškodila komunikace, došlo ke snosu množství suti a bahna. Na několika místech byly poškozeny kanalizační vpusti a stržena část kanalizace. Poničeny byly také hráze rybníků. V obci Někmiř škody způsobilo množství naplavených padlých stromů a klád, které musely být odstraněny s využitím těžké techniky.

Ve správním obvodu ORP Rokycany bylo postiženo město Radnice, kam v lokalitě Spořilov voda stékající ze svahů přinesla až 10 cm mocnou vrstvu bahna. V lokalitě Luční byla stržena komunikace a zbořena klenutá zděná kanalizace v celkové délce asi 250 m. Také byla zaplavena úpravná vody a zdroj pitné vody Sv. Barbora.

Škody byly uvedeny rovněž v povodňových zprávách ORP Domažlice a ORP Tachov. I zde v některých obcích přívalová povodeň způsobila odnos ornice ze svažitých pozemků. Kanalizace byla zanesena bahnem. Dále došlo k zatopení čistírny odpadních vod.

Středočeský kraj

Ve Středočeském kraji se vyskytly velmi intenzivní lokální srážky dne 9. 6. 2013. Zasaženo bylo Mladoboleslavsko, kde došlo k zaplavení některých komunikací a vniknutí vody do objektů. Výrazná byla přívalová povodeň ve správním obvodu ORP Kladno. Vyskytla se na Dolanském potoce, Sulovickém potoce, Zákolanském potoce a Dřetovickém potoce. Vlna proběhla v reakci na extrémně intenzivní srážky spadlé v katastrálním území obce Dolany na relativně malé ploše asi 5 km² mezi 17:30 a 18:30 (odhad až 100 mm). Zasaženy byly obce Malé Přítočno, Velké Přítočno, Dolany, Houstouň a Běloky. Kromě jmenovaných se jednalo také o obce v blízkém okolí ležící v ORP Černošice.

V obci Dolany nastaly problémy v místě zatrubnění Dolanského potoka pod páteřní komunikací. Voda se rozlila do obce a zaplavila zahrady, sklepy a přízemí obytných částí řady domů. Voda strhla komunikace, chodníky a poškodila kanalizaci, dětské hřiště. Nánosy bahna znečistily obec a způsobily zanešení rybníka, voda také narušila jeho hráz a břehy. Škody a náklady na jejich odstranění byly vyčísleny v obci Dolany na více než 6 mil. Kč. Rovněž v Houstouni a na okraji obce Běloky, kde protéká Sulovický potok velmi úzkým korytem, došlo k rozlivu vody.

Ústecký kraj

V kraji Ústeckém byly přívalové povodně zaznamenány dne 9. 6. 2013. Nejvíce zasaženo bylo území ORP Rumburk na severu kraje, a to v sedmi obcích. Voda vnikla do řady sklepů i obytných částí domů, došlo k poškození cest bez asfaltového povrchu. Byly narušeny konstrukce některých mostů. Poškození postihlo také rybník Za Rožankou ve Šluknově.

Kraj Vysočina

V kraji Vysočina se vyskytly přívalové povodně pouze na několika místech. K první události došlo v povodí Trnavy v Hořepníku, tj. ve správním obvodu ORP Pelhřimov a v ORP Pacov ve dnech 9. až 10. 6. 2013. Další série intenzivních srážek s následnými přívalovými povodněmi se vyskytla v noci na 25. 6. 2013 v ORP Světlá nad Sázavou a během dne i v ORP Pelhřimov.

3.5 Likvidace povodňových škod pojišťovnamí

Česká asociace pojišťoven (ČAP) poskytla údaje o pojistných plněních (Tab. 3.8) podle § 39a Zákona č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví. Celkem bylo obyvateli i podnikatelskými subjekty v souvislosti s povodněmi v červnu 2013 (k 4. 12. 2013) nahlášeno 38 227 pojistných událostí s celkovou výší pojistného plnění přes 2 mld. Kč. Ke stejnému datu bylo vyřízeno 90 % všech pojistných událostí v rámci pojištění obyvatel a vyplaceno přes 1,5 mld. Kč. V případě pojištění podnikatelských subjektů bylo do začátku prosince 2013 vyřízeno 58 % nahlášených pojistných událostí o celkovém plnění 1,9 mld. Kč. Přičemž celkové plnění (včetně podílu zajištěle) v podnikatelské sféře je odhadováno pojišťovnamí na více jak 5 mld. Kč.

Tab. 3.8 - Likvidace pojistných událostí z povodní v červnu 2013 (stav k 4.12. 2013 – zdroj: Česká asociace pojišťoven)

	Počet pojistných událostí (ks)			Odhad výše pojistného plnění - včetně podílu zajištětele (tis. Kč)	Vyplacená pojistná plnění (tis. Kč)	
	Nahlášené	Vyřízené	Podíl vyřízených k nahlášeným (%)		Celkem	z toho poskytnuté zálohy
Pojištění obyvatel (celkem)	38 227	34 456	90	2 071 045	1 581 506	155 124
- pojištění domácnosti	9 251	8 567	93	324 230	277 521	4 457
- pojištění budov	23 371	21 545	92	1 241 443	990 140	96 622
- pojištění motorových vozidel	1 157	1 035	89	55 302	47 827	87
- pojištění ostatní	4 448	3 308	74	450 070	266 018	53 958
Pojištění podnikatelská (celkem)	5 845	3 364	58	5 144 808	1 911 054	993 654
- pojištění majetku	5 047	2 940	58	4 105 085	1 662 096	916 958
- pojištění motorových vozidel	447	296	66	271 305	122 752	0
- pojištění ostatní	351	127	36	768 418	126 205	76 696
Pojištění plodin a zvířat (celkem)	346	330	95	227 354	215 894	17 497
Celkem ČAP	44 418	38 149	86	7 443 207	3 708 454	1 166 275

4. NÁKLADY VYNALOŽENÉ V SOUVISLOSTI S POVODNĚMI

Ekonomické dopady povodní nejsou jen škody jimi způsobené, ale také náklady na řešení vlastní krizové situace, kdy jsou aktivovány složky Integrovaného záchranného systému.

Při povodních v červnu 2013 zasahovalo celkem 19 435 hasičů z 2 073 jednotek PO (v průběhu 22 153 zásahů), z toho:

- 4 531 příslušníků HZS ČR všech krajů,
- 14 904 ostatních hasičů (zejména SDH obcí),

Výdaje a náklady v souvislosti s činností HZS ČR při likvidaci následků povodní byly vyčísleny na 70,6 mil. Kč.

V období od 2. do 26. června 2013, v přímé souvislosti s povodněmi, zasahovalo celkem 10 096 policistů. K řešení povodňové situace byli, v souladu s nařízeními vlády, také nasazeni vojáci Armády ČR a Hradní stráž, a to jak k plnění úkolů při záchranných a likvidačních pracích, tak k posílení činnosti Pořádkové policie ČR. Záchranných prací se účastnilo téměř 2 000 vojáků a 2 209 ks techniky. Vojáci plnili úkoly na území 75 měst a obcí. Policie ČR vyčísliła svoje náklady na řešení povodňové situace na 1,3 mil. Kč.

Při provádění záchranných a likvidačních prací byly využity, vedle jiných materiálních zdrojů, také materiální zásoby, které jsou v ochraňování Správy státních hmotných rezerv (SSHR). Ta na základě úkolů uložených vládou ČR zahájila bezplatné poskytování státních hmotných rezerv a zapůjčování pohotovostních zásob. Pro zasahující složky IZS byly dnem 5. června aktivovány karty na tankování pohonných hmot ze zásob státních hmotných rezerv. Pro Policii ČR bylo v průběhu povodní distribuováno 30 těchto karet.

Z hlediska použití centrálních zásob Generálního ředitelství (GŘ) HZS ČR a pohotovostních zásob SSHR v ochraňování GŘ HZS při povodních 2013, bylo při výdeji a distribuci nasazeno 48 pracovníků HZS ČR z 10 skladů GŘ HZS ČR a použito 14 ks nákladních vozidel. Z centrálních zásob HZS ČR byl k plnění úkolů HZS krajů při povodních vydán materiál a věcné prostředky v celkové účetní ceně 45,6 mil. Kč. Z pohotovostních zásob SSHR v ochraňování GŘ HZS ČR byl vydán materiál a věcné prostředky v hodnotě 14,2 mil. Kč.

V průběhu povodní byl realizován GŘ HZS i SSHR mimořádný nákup potřebného materiálu a věcných prostředků. GŘ HZS ČR pořídilo 35 ks kalových čerpadel a 100 ks vysokotlakých čističů. Tento materiál byl okamžitě poskytnut pro záchranné a likvidační práce v postižených lokalitách. Dále bylo pořízeno 10 tun desinfekčního prostředku Savo, který byl převzat přímo ve výrobním závodě, převezen do skladu GŘ HZS ČR a připraven k expedici. SSHR pořídila 500 ks kondenzačních vysoušečů, které byly poskytnuty pro záchranné a likvidační práce. Vedle centrálních zásob GŘ HZS ČR byly k řešení povodní použity i pohotovostní zásoby SSHR v ochraňování GŘ HZS, uložené u HZS krajů a Záchranného útvaru HZS ČR Hlučín.

Přehled pohotovostních zásob SSHR v ochraňování HZS krajů a ZÚ HZS ČR Hlučín nasazených při červnových povodních:

- speciální čerpadla pro dálkovou dopravu vody SOMATI – 4x
- mobilní čerpací stanice Sigma 1500 včetně hadic - 3x,
- čerpadlo odvodňovací souprava malá 10 l/s (MOS) – 13x,
- čerpadlo 666 l/s (SIGMA 400K) – 5x,
- zařízení pro dekontaminaci osob – 6x,
- vyprošťovací kontejner – 1 ks,
- vyprošťovací automobil Mercedes 30t – 1 ks (poškozeno).

Z pohotovostních zásob SSHR ochraňovaných HZS ČR dále bylo bezplatně zapůjčeno 786 ks vysoušečů, 10 ks vysokotlakých čističů. Celkově byl do postižených oblastí rozeslán materiál z centrálních a pohotovostních zásob v účetní hodnotě převyšující 50 mil. Kč (Tab. 4.1).

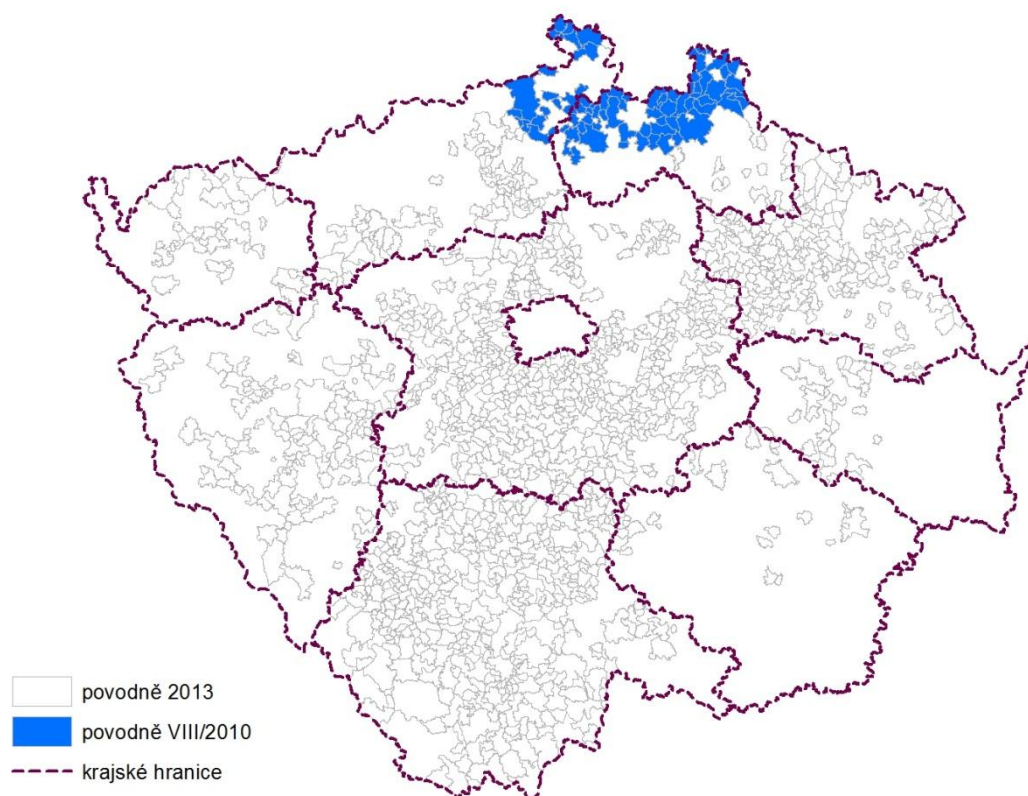
Tab. 4.1 - Stručný přehled pomoci bezplatně zapůjčené z centrálních zásob GŘ HZS ČR

Druh prostředku	Počet (ks/páry)
protipovodňové stěny	7
plničky	61
pytle	105 800
vysoušeče	2 739
čerpadla	139
elektrocentrály	14
lehátka nafukovací a sklápěcí	1 279
spací pytle	1 380
přikrývky	1 570
holínky (páry)	1 556
rukavice (páry)	11 978
úklidové prostředky (lopaty, vědra, košťata)	8 877

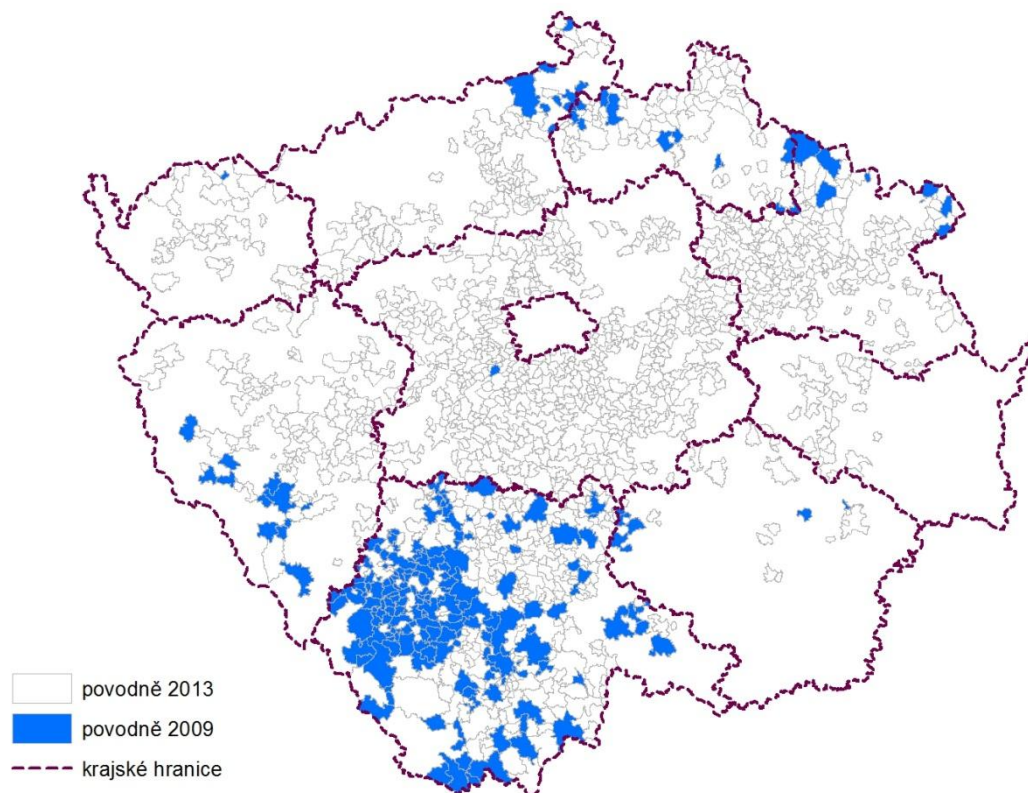
5. SROVNÁNÍ S PŘEDCHOZÍMI POVODŇOVÝMI UDÁLOSTMI

Území dotčené povodněmi v červnu 2013 bylo v posledních 11 letech zasaženo téměř všemi významnými povodňovými událostmi, které zasáhly Českou republiku. Výjimkou jsou pouze povodně v květnu a červnu 2010, kterými byly dotčeny obce ve východní části státu. Z celkového počtu 1 373 obcí dotčených povodněmi v červnu 2013 bylo také postiženo:

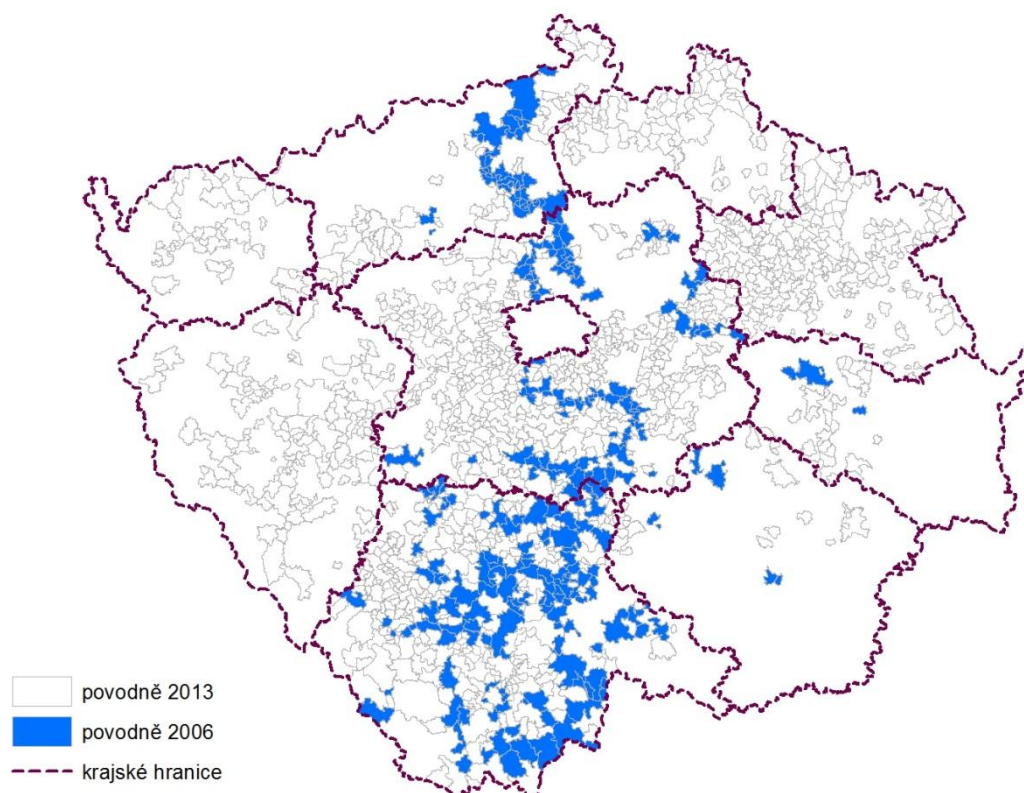
- 72 obcí při povodních v srpnu 2010 (Obr. 5.1);
- 209 obcí při povodních 2009 (Obr. 5.2);
- 225 obcí při povodních 2006 (Obr. 5.3);

Obr. 5.1 – Obce postižené povodněmi v červnu 2013 a současně také v srpnu 2010 (obce postižené pouze povodněmi v srpnu 2010 znázorněny nejsou)

Obr. 5.2 – Obce postižené povodněmi v červnu 2013 a současně také v roce 2009 (obce postižené pouze povodněmi v červnu 2009 znázorněny nejsou)

Obr. 5.3 – Obce postižené povodněmi v červnu 2013 a současně také při jarních povodních 2006 (obce postižené pouze jarními povodněmi 2006 znázorněny nejsou)

5.1 Srovnání s povodňovou situací v srpnu 2002

Rozsah území (alespoň co do velikosti) dotčeného povodněmi v srpnu 2002 a v červnu 2013 je podobný (Tab. 5.1). Důsledky povodňové situace v srpnu 2002 zasáhly katastrální území 986 obcí v 10 krajích, což představovalo plochu 17 tis. km² (MŽP, 2003). Na tomto území žilo v době povodně cca 3,2 mil. obyvatel. Významným způsobem bylo postiženo také hlavní město Praha. Během povodně zahynulo 17 osob a další 2 lidé zemřeli na její přímé následky. Ve srovnání s povodněmi v červnu 2013 bylo v srpnu 2002 postiženo více obcí v Plzeňském kraji a okrajově také kraj Jihomoravský. Naopak téměř nebylo v roce 2002 postiženo území středního a horního toku Labe, tzn. východní část Středočeského kraje, Královehradecký a Pardubický kraj (Obr. 5.4).

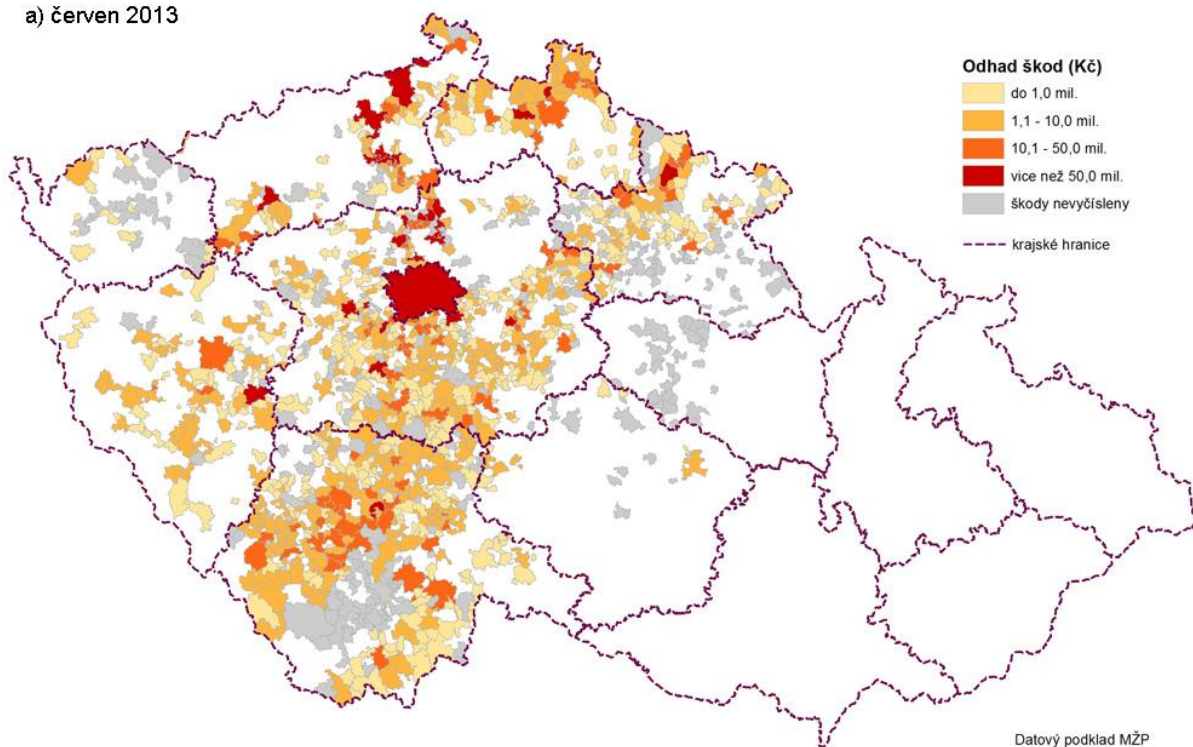
Škody způsobené povodněmi v srpnu 2002 byly odhadnuty na více než 73 mld. Kč. Povodňové události v červnu 2013 měly za následek „pouze“ škody v celkové výši 15,4 mld. Kč (Tab. 5.1), což představuje pětinu následků z roku 2002. Při obou událostech byly nejvíce postiženy kraje Jihočeský, Středočeský a Ústecký, a hlavní město Praha. Největší rozdíl ve škodách způsobených srovnávanými povodňovými událostmi zaznamenalo hlavní město Praha. V roce 2002 došlo ke značným škodám např. při zaplavením metra (cca 6 mld. Kč), kdežto v roce 2013 byly na tomto typu dopravní infrastruktury zaznamenány minimální škody.

Při porovnání podílu jednotlivých kategorií majetku na celkových škodách se ukazuje, že největší podíl na celkových škodách při povodních v červnu 2013 měla dopravní infrastruktura, a to téměř ve všech krajích s výjimkou hlavního města Prahy (Obr. 5.5). Naopak v při povodních v srpnu 2002 byl významně postižen sektor bydlení, a to především na dolních tocích Vltavy a Labe, tedy ve Středočeském a Ústeckém kraji a v hlavním městě Praze.

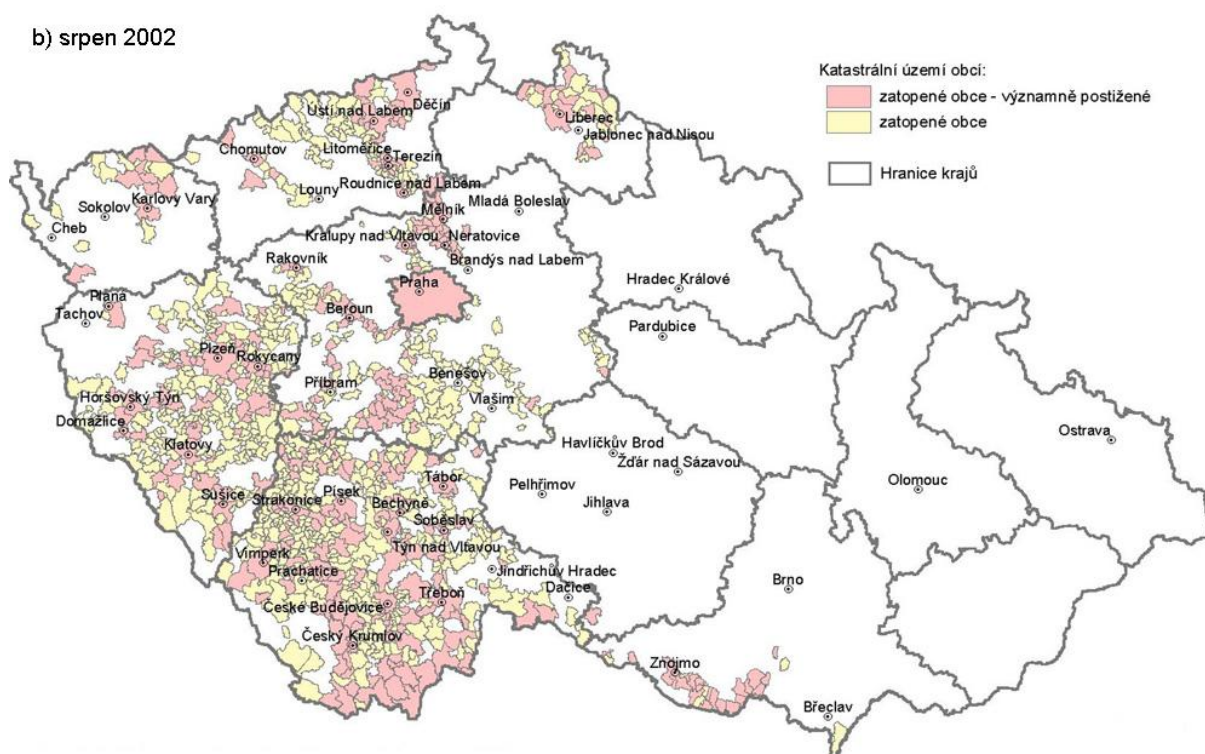
Tab. 5.1 – Srovnání následků povodní v červnu 2013 a v srpnu 2002

	červen 2013	srpen 2002
Počet dotčených obcí	1 373	986
Plocha dotčených obcí (km ²)	22 tis.	17 tis.
Počet obyvatel těchto obcí	3,9 mil.	3,2 mil.
Ztráty na lidských životech	15	19
Odhad povodňových škod (mil. Kč)		
Kraj	červen 2013	srpen 2002
Hlavní město Praha	3 841	26 914
Jihočeský	2 013	15 721
Jihomoravský	0	343
Karlovarský	20	77
Královehradecký	872	0
Liberecký	568	5
Pardubický	161	0
Plzeňský	279	3 847
Středočeský	4 092	14 283
Ústecký	3 523	11 765
Vysočina	17	187
Celkem	15 387	73 143

a) červen 2013

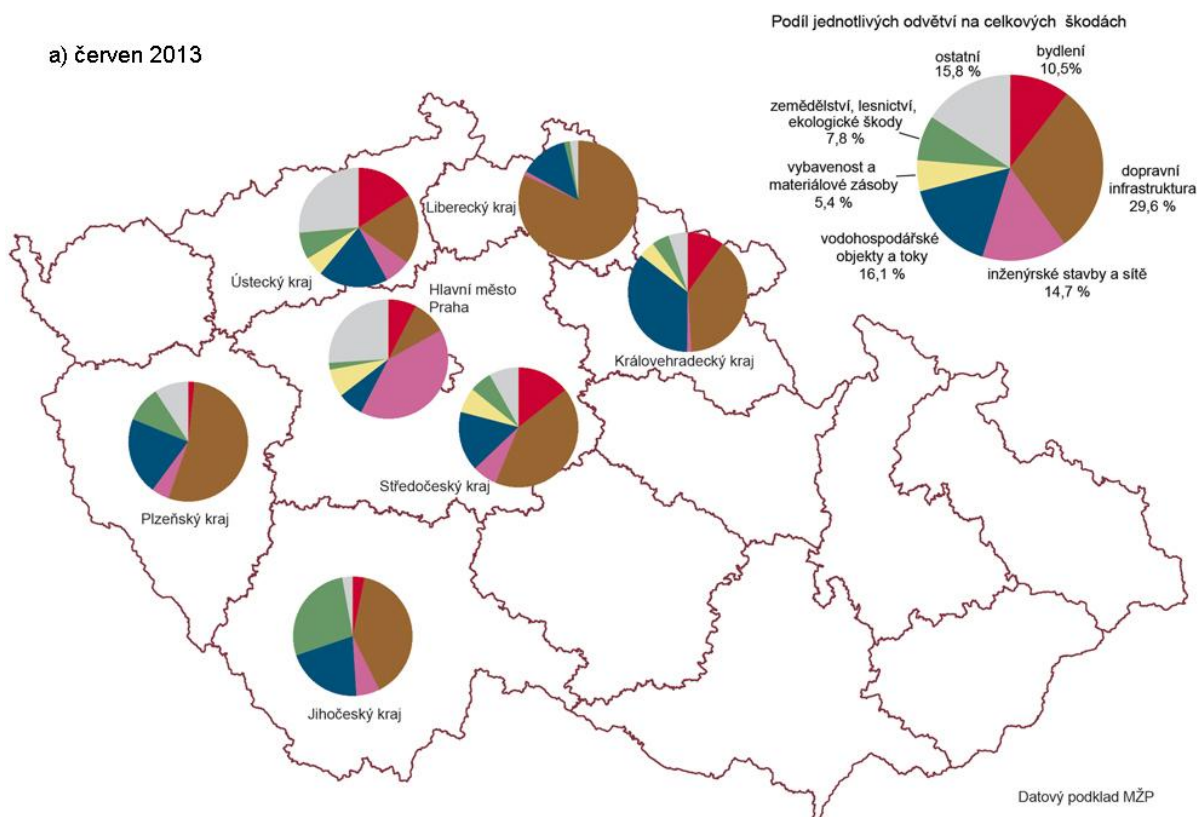

b) srpen 2002

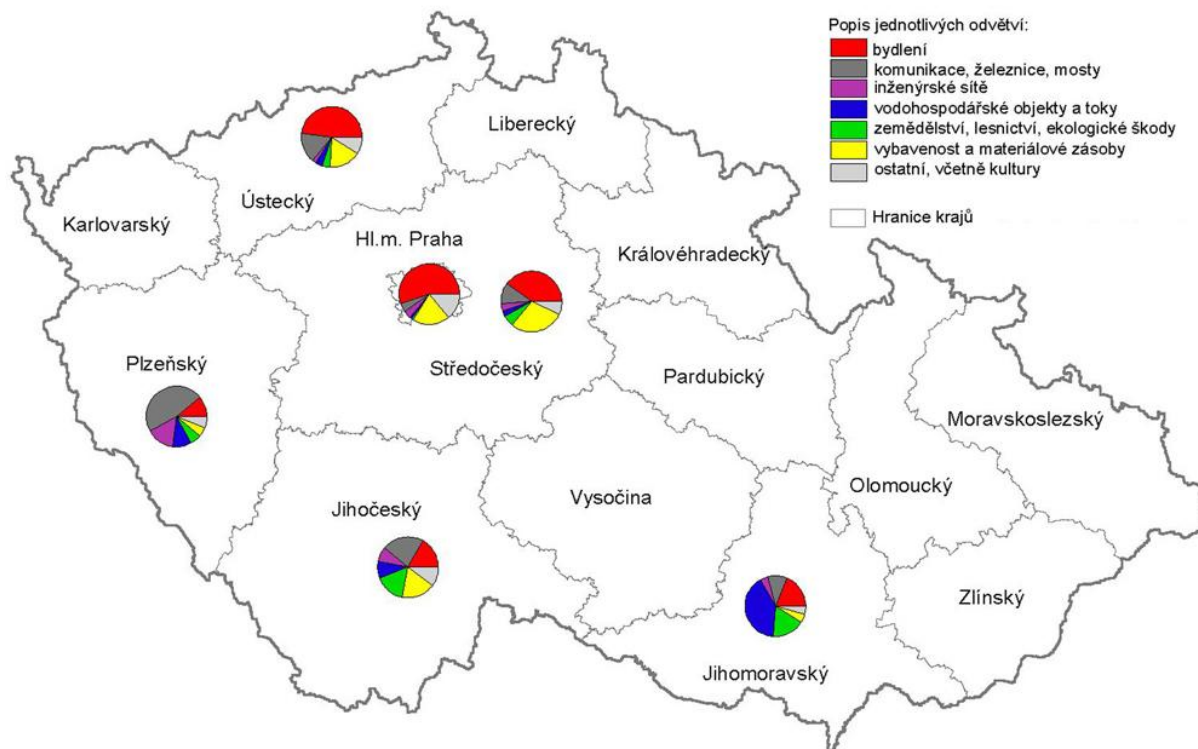

Obr. 5.4 – Území postižené povodněmi v červnu 2013 (a) a v srpnu 2002(b)

a) červen 2013

b) srpen 2002

Obr. 5.5 – Srovnání podílu škod na jednotlivých kategoriích majetku při povodních v červnu (a) 2013 a v srpnu 2002 (b)

6. SHRNUTÍ A DOPORUČENÍ

6.1 Shrnutí

Povodněmi v červnu 2013 bylo různou měrou dotčeno téměř 1 400 obcí v 10 krajích (včetně hlavního města Prahy). Celková plocha těchto obcí představuje 21 633 km². V roce 2013 měly tyto obce téměř 4 mil. obyvatel. V šesti krajích a v hlavním městě Praze byl vyhlášen rozhodnutím vlády České republiky č. 140/2013 „nouzový stav“.

Povodně v červnu 2013 způsobily podle předběžných odhadů škody v celkové výši 15,4 mld. Kč, z nichž více jak čtvrtina byla zaznamenána na území Středočeského kraje, kde celkový odhad škod překročil 4 mld. Kč. Hlavní město Praha bylo postiženo v podobném rozsahu, kdy odhad celkových škod byl vyčíslen na necelé 4 mld. Kč. Miliardových škod bylo ještě dosaženo v kraji Ústeckém (3,5 mld. Kč) a Jihočeském (2 mld. Kč).

Nejvíce postiženou obcí bylo město Terezín, kde odhad škod dosáhl téměř 1 mld. Kč, u dalších obcí nepřesáhla celková škoda 300 mil. Kč. Suma více než 100 mil. Kč byla překročena u dalších 9 obcí (4 obce v kraji Ústeckém, 4 ve Středočeském a 1 v Libereckém). U téměř poloviny obcí (442), pro které byly vyhotoveny Přehledy odhadů nákladů, nepřesáhly odhadované škody 1 mil. Kč. Škody od jednoho do deseti milionů zaznamenalo 423 obcí. Je tedy zřejmé, že povodněmi v červnu 2013 bylo dotčeno rozsáhlé území, ale ve většině obcí způsobily tyto události relativně malé škody.

Z pohledu jednotlivých resortů byly největší ekonomické ztráty zaznamenány v resortu Ministerstva pro místní rozvoj, kam přísluší téměř třetina všech vyčíslených škod (4,9 mld. Kč). Následuje resort zemědělství s více než 4,5 mld. Kč. Velký podíl na této sumě mají škody v hlavním městě Praze, kde došlo k významnému poškození kanalizace. Škody za více než 1 mld. Kč zaznamenaly ještě resorty dopravy a práce a obchodu.

Největší škody byly zaznamenány na dopravní infrastruktuře, v celkovém součtu 4,5 mld. Kč, což představuje téměř 30% všech škod. Z toho ve Středočeském kraji dosáhla hodnota těchto škod více jak 1,7 mld. Kč (téměř polovina všech škod – 42,1 %). V Libereckém kraji podíl škod na dopravní infrastruktuře přesáhl dokonce 80 % (464 mil. Kč), v Plzeňském kraji pak 50 % (148,2 mil.). Druhým nejvíce postiženým odvětvím bylo vodní hospodářství, kde byly škody odhadnuty na téměř 2,5 mld. Kč (16,1 %). Více jak 2 mld. Kč byly škody ještě odhadnuty na inženýrských stavbách a sítích (2,3 mld. Kč), přičemž téměř 3/4 škod v tomto odvětví bylo zaznamenáno v hlavním městě Praze.

Téměř polovina škod byla zaznamenána na majetku obcí (42,8 %), a to především na majetku hlavního města Prahy, kde škody na majetku města dosáhly 60 %. V ostatních krajích byly významné i škody na majetku státu, v Královéhradeckém a Libereckém přesáhly 40 resp. 30 %.

V průběhu června 2013 se na území České republiky vyskytly na mnoha místech silné bouřky spojené s velmi intenzivními srážkami, které vyvolaly tzv. přívalové povodně. Vznik takových povodní byl navíc často podpořen silným nasycením půdy po předchozích vytrvalých deštích. V povodňových zprávách jednotlivých ORP i v tisku bylo uváděno několik epizod charakterizovaných jako povodně z přívalových srážek a to v termínech: 1.-2. 6., 8.-11. 6., 20.-21. 6., 24.-25. 6. Tyto události byly hlášeny celkem ze 102 obcí, u některých i opakovaně. Jedna obec byla také postižena v květnu a tři v červenci 2013. Nejvíce obcí bylo zasaženo událostmi ve dnech 8.-11. 6., celkem 75, z toho 18 v Plzeňském, 15 ve Středočeském a 13 v Královéhradeckém kraji. Dalších 10 obcí bylo přívalovými srážkami zasaženo na Moravě a ve Slezsku. Celkem 12 obcí hlásilo povodně z přívalových srážek ve dnech 24.-25. 6. Vyčíslit dopady tohoto typu povodňového nebezpečí v jednotlivých obcích je možné jen ve velice málo případech. To pouze tehdy, pokud byla obec zasažena jen povodněmi z přívalových srážek. Pokud dojde na území obce ke kombinaci lokálních

(přivalových) a regionálních (říčních) povodní, jsou škody vyčíslovány souhrnně, protože je těžké odhadnout příčinu způsobených škod.

Stále se opakujícím problémem zejména při přivalových povodních je splavování ornice ze zemědělsky obhospodařovaných pozemků, nebo splavování lesní půdy z holin třeba po orkánech či po kúrovci. Náklady na odstranění tohoto vodou odplaveného materiálu obvykle nesou ti, na jejichž pozemcích nebo v jejichž tocích či vodních nádržích tento materiál skončí, a ne ti, z jejichž pozemků byl odplaven.

Náklady na řešení povodňové situace v červnu 2013 byly složkami Integrovaného záchranného systému vyčísleny na více než 72 mil. Kč.

Území postižené povodněmi v červnu 2013 bylo z velké části také dotčeno povodněmi v srpnu 2002. Důsledky povodňové situace v srpnu 2002 zasáhly katastrální území 986 obcí v 10 krajích, významným způsobem bylo postiženo také hlavní město Praha. Ve srovnání s povodněmi v červnu 2013 bylo v srpnu 2002 postiženo více obcí v Plzeňském kraji a okrajově také kraj Jihomoravský. Naopak téměř nebylo v roce 2002 postiženo území středního a horního toku Labe, tzn. východní část Středočeského kraje, Královehradecký a Pardubický kraj. Škody způsobené povodněmi v srpnu 2002 byly odhadnuty na více než 73 mld. Kč. Povodňové události v červnu 2013 měly za následek „pouze“ škody v celkové výši 15,4 mld. Kč, což představuje pětinu následků z roku 2002.

6.2 Doporučení

V průběhu povodňové situace v červnu 2013 byly díky významnému výskytu lokálních přivalových srážek opět zaznamenány škody způsobené nánosy bahna splaveného do obcí (příp. vodohospodářské infrastruktury) z okolních pozemků. Dopady těchto událostí řeší na své náklady postižení, ne však jejich původci. Z tohoto pohledu se jeví možnost odstraňování následků povodní opatřeními v ploše povodí pouze dle § 27 vodního zákona zcela nedostatečným nástrojem na nápravu takové situace. Měly by existovat další možnosti, jak uvedené řešit uplatňováním i jiných právních norem (např. o ochraně zemědělského půdního fondu, lesním zákonem apod.). Paradoxně jsou z veřejných prostředků dotovány určité způsoby hospodaření na zemědělské či lesní půdě, odkud se do vodních toků, vodních nádrží a na jiné pozemky dostávají nezanedbatelná množství splavenin, které jsou potom zdrojem dalších povodňových škod. Je třeba nastavit takové motivační prostředí, které by pomocí systému pobídek a restrikcí umožnilo přenést zodpovědnost za škody způsobené nevhodným hospodařením na pozemcích na jejich uživatele, příp. vlastníky těchto ploch.

Podobně jako při předchozích významných povodňových událostech (jarní povodeň 2006, povodně 2002, 1997, 2009, 2010) nebylo možné zcela vyčíslit všechny škody způsobené povodňovými událostmi. Pro zpracování Strategie obnovy území (připravuje Ministerstvo pro místní rozvoj ve spolupráci s Ministerstvem financí) je využívána metodika obsažená v zákoně č. 12/2002 Sb. a v prováděcí vyhlášce k tomuto zákonu č. 186/2002 Sb. Tato metodika slouží k vyčíslení nákladů potřebných pro obnovu území a stanovení výše státní pomoci postiženým oblastem. Jedná se o podrobnou metodiku, která je však aplikována jen v případech rozsáhlých povodní a většinou jen na území, kde byl vyhlášen stav nebezpečí nebo nouzový stav (podle zákona č. 240/2000 Sb. nebo ústavního zákona č. 110/1998 Sb.). Informace o škodách z území, kde nebyl vyhlášen stav nebezpečí nebo nouzový stav jsou pak často značně nesourodé. V případě povodní v červnu 2013 to znamená, že jednotné a srovnatelné údaje o ekonomických dopadech těchto událostí jsou k dispozici z 1 000 obcí (vypracované Přehledy odhadů nákladů). Z dalších cca 400 obcí, které byly podle povodňových zpráv také postiženy těmito povodněmi, jsou informace o škodách velice kusé, pokud vůbec nějaké.

Pro zlepšení získávání a evidenci údajů o povodňových škodách jsou navrhovány následující postupy:

1) Vytvořit jednoduchý informační systém pro sběr informací o dopadech povodní. Umožnil by na jednom místě shromažďovat všechny informace sloužící nejen k vypracování Strategie obnovy území Ministerstvem financí, ale i k dalším analýzám, jako je např. řešení tohoto dílčího úkolu. Jednalo by se dvě úrovně podrobnosti údajů:

a) Kraje, na jejichž území byl vyhlášen „stav nebezpečí“ nebo „nouzový stav“, by zde ukládaly „Přehledy odhadů nákladů“, které vypracovávají za jednotlivé obce postižené povodněmi.

b) Zjednodušená evidenci odhadu škod v území, kde došlo k narušení jeho základních funkcí, ale nebyl zde vyhlášen žádný krizový stav. Sloužil by k tomu jednoduchý formulář, který by obsahoval následující informace:

- Přesná identifikace obce v podobě celého (přesného) názvu obce a jejího identifikátoru (šestimístný Kód obce) podle číselníku Českého statistického úřadu (ČSÚ). Tyto informace jsou nezbytné pro lokalizaci obce, vzhledem k tomu, že v rámci jednoho kraje může existovat více obcí se stejným názvem. Povinný údaj.
- Jméno místní části, popř. číslo a název katastrálního území, které konkrétně bylo zasaženo povodní. Tato informace slouží především pro lokalizaci postiženého území ve větších obcích či městech.
- Krátký popis průběhu povodně (cca 1 000 znaků). Povinný údaj.
- Počet obětí na životech.
- Odhad celkových škod. Povinný údaj.
- Počet poškozených obytných domů, z toho počet určených k demolicí. Povinný údaj.
- Odhadnutá škoda na obytných domech, pokud byly nějaké poškozeny.
- Vyčíslení škod v dalších odvětvích (např. Dopravní infrastruktura, Inženýrské stavby a sítě, Vodohospodářské objekty a toky, Vybavenost a materiálové zásoby, Zemědělství, lesnictví, ekologické škody, Ostatní), pokud byly nějaké zaznamenány.

Tento druhý způsob hlášení povodňových škod by musel být krajům uložen jako povinnost.

Podobný informační systém by zjednodušil a urychlil přístup k základním informacím o následcích proběhlých povodní. Tyto podklady by pak mohly sloužit např. pro hodnocení účinnosti přijatých opatření ke snížení negativních následků povodní, především organizačního a legislativního, ale i technického charakteru.

2) Do doby, než bude k dispozici výše popsáný systém centrálního sběru dat o následcích povodní, bylo by třeba doplnit stávající metodiku používanou k vyčíslení nákladů potřebných pro obnovu území a stanovení výše státní pomoci postiženým oblastem (zákon č. 12/2002 Sb., prováděcí vyhláška k tomuto zákonu č. 186/2002 Sb.) tak, aby obsahovala i přesný popis struktury výsledných souborů (formát xls - MS Excel) s jednotlivými vyplněnými „Přehledy odhadu nákladů“ v následující podobě:

- pro každou obec vytvořit jeden soubor (xls) s názvem v následujícím tvaru: NavezObce_KodObce.xls (NavezObce – název obce bez mezer, KodObce - šestimístný Kód obce dle ČSÚ);
- první list v xls souboru bude obsahovat sumář škod za celou obec, list bude mít název podle obce;
- další listy budou označeny zkratkami jednotlivých rezortů a budou obsahovat vyčíslení škod prostřednictvím Přehledu odhadů nákladů za jednotlivé rezorty;

- v souboru obce budou pouze listy za ty ministerstva, pro které jsou v dané obci vyčísleny škody

Takto formálně sjednocené a uspořádané informace o povodňových škodách by umožnily rychlé automatizované zpracování získaných údajů a jejich potřebné analýzy.

Další doporučení se týká vlastního projektu na vyhodnocení povodní, na jehož zpracování je třeba poskytnout dostatek času. Minimální doba na zpracování úkolů tohoto typu by měla být alespoň 6 měsíců. Bylo by pak možné ověřit či doplnit některé chybějící údaje a provést podrobnější analýzy dopadů povodní. Pro zpracování dílčích úkolů shrnujících důsledky povodní jsou rovněž nezbytné výstupy jiných dílčích úkolů (např. rozsah a dokumentace zaplavených území), které jsou řešeny souběžně.

Na základě zkušeností se zpracováním dílčích úkolů „Sociální a zdravotní dopady povodní“ a „Ekonomické dopady povodní“ se jeví jako vhodné tyto dvě problematiky spojit. Doplnují se navzájem a jeden společný text by umožnil podat ucelenější pohled na následky povodňových událostí.

SEZNAM ZKRATEK

ČAP	Česká asociace pojišťoven
ČOV	Čistírna odpadních vod
ČSÚ	Český statistický úřad
GŘ HZS ČR	Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky
HZS	Hasičský záchranný sbor
IZS	Integrovaný záchranný systém
JSDHO	Jednotky sborů dobrovolných hasičů obcí
MJ	Měrná jednotka
MF	Ministerstvo financí
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
ORP	Obec s rozšířenou působností
PČR	Policie ČR
PHM	Pohonné hmoty
PO	Požární ochrana
SDH	Sbor dobrovolných hasičů
SSHR	Správa státních hmotných rezerv
ZS	Záchranná služba